

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerknim, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni «Doberdoba»
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni «Slovenija» pod
Vojskim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužnji Evrope.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije)
Tlx 460270
GORICA

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 650 ltr - Leto XLII. št. 110 (12.435)

Trst, nedelja, 11. maja 1952

OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P. 1332
66001 KOPER
8554 AA
60100200

Ob množičnih manifestacijah proti jedrski izbiri

Zadrega italijanskih političnih sil glede jedrskega energetskega načrta

Katastrofa ki sili k razmišljanju

VOJMIR TAVČAR

Radioaktivni oblak, ki se je sprostil iz sovjetske nuklearke v Černobilu, je še vedno v ospredju pozornosti in tudi polemik italijanskega in evropskega javnega mnenja. Prepovedi ali navsveti ljudem, naj ne zaužijajo zelenjave, naj pazijo na mleko, naj ne hodijo v stanovanje s čevlji, začasne prepovedi uvoza živil iz držav Vzhodne Evrope, so izzvali razumljivo zaskrbljenost, ki se je še stopnjevala ob nekontroliranem širjenju govorice, ob polemikah med državnimi organi, ob protislovnem ukrepanju. To je bilo še zlasti opazno v Italiji, kjer so k zmedeni najbrž prispevali tudi nekateri mediji, ker so bili ali preveč zaprti in dovezni samo za strogo uradne podatke, ali pa preveč odprti za neuradne govorce in številke. Mimo vseh kontingentnih polemik, ki jih je izzvalo sevanje, pa je katastrofa v Černobilu odprla dva velika problema: uporaba jedrske energije v mirolnih namene in zlasti za proizvodnjo električnega toka; odpravljanje posledic in škode, ki jo morebitne nesreče povzročajo v državnem predvsem pa v mednarodnem merilu.

Gradnja nuklearke za proizvodnjo električne energije je bila od nekadašnje sporno vprašanje zlasti v Zahodni Evropi. Polemike, razprave, spori se vlečejo že vrsto let, zaostri so se ob nesreči v jedrski elektrarni Tree Miles Island, po katastrofi v Černobilu pa je na primer v Italiji pod vprašajem celotni energetski plan državne električne ustanove ENEL. Nasprotniki nuklearke trdijo, da je atom nevaren vir energije, ki lahko ima (Černobil docet) nevarne posledice in bolj kvarno kot drugi viri vpliva na okolje, predvsem pa je to vir, ki zaradi možnosti uporabe atoma v vojne namene, zahteva skorajda militarizacijo energije. Zagovorniki nuklearke pa kot glavni argument svoje izbire navajajo predvsem dejstvo, da sodobna industrijska država ne sme biti odvisna od enega samega energetskega vira in mora razčleniti svojo energetsko proizvodnjo. Nuklearke pa so, čeprav je dobava goriva delno odvisna od tujine, domači vir energije, neodvisen od nihanj in muh naftnega ter premogovnega tržišča. In v argumentiranju svojih stališč se sklicujejo predvsem na izkušnjo sedemdesetih let, ko je naraščanje cen nafte povzročilo italijanskemu gospodarstvu zelo hude težave.

Kot se vedno dogaja v takih polemikah in sporih, je del resnice v izvajanju obeh taborov. Kar se bolj komplicira vsako odločanje pa je dejstvo, da tabora za in proti električni energiji nista ideološko opredeljena, pač pa je v vseh strankah in političnih skupinah mogoče dobiti pristaše in nasprotnike atoma. Edina izjema so v tem pogledu le ekološka gibanja, ki dosledno nasprotujejo nuklearkam. Seveda ni to mesto za dokončne odgovore, ki zahtevajo strokovni pristop in veliko bolj poglobljeno razčlenjevanje kot je lahko časopisni članek, velja pa vsekakor opozoriti na nekatere aspekte problema. Prva ugotovitev je, da tradicionalni energetski viri, ki poganjajo termoelektrarne niso neizčrpni, predvsem pa so onesnažujoči in nevarni okolju. Številke o

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

SANDOR TENCE

RIM — Italija se v teh dneh po, nesreči v Sovjetski zvezi, verjetno bolj kot vse ostale zahodnoevropske države, zaskrbljeno sprašuje ali so umestne in res potrebne nove jedrske elektrarne, ki jih predvideva državni energetski načrt (PEN). Javno mnenje upravičeno zahteva od odgovornih državnih teles jasne in verodostojne informacije o resničnem položaju in o posledicah radioaktivnega oblaka. Hoče pa tudi vedeti ali so centrale v državi res tako varne, kot zagotavljajo oblasti in kakšne so pri nas možnosti za okvare in torej za eksplozije, podobne tisti v Černobilu. Jasnih odgovorov na te dileme ni, ne s strani politikov, še manj pa s strani znanstvenikov, ki so strogo ločeni v dva tabora.

V največji zadregi se vsekakor nahaja politična oblast, ki se po začetni emotivni vzemirjenosti sedaj sprašuje o bodočnosti energetskega plana in o gradnji novih central. Vlada ni še izdelala svojega stališča in ga verjetno v kratkem tudi ne bo, ker so razhajanja med zavezniki v tem tre-

nutku preostra in bi zato vsaka odločitev sprožila polemike in morda tudi politične posledice. Liberalci in republikanci, od vedno zagovorniki »jedrske poti«, vztrajajo, da je treba izvajati zastavljene načrte in torej brez oklevanj graditi nove atomske elektrarne ter pristajajo le na okrepitev varnostnih naprav. Socialdemokrati so pred dnevi celo podprli možnost referendumu o teh problemih, iz demokristjanskih vrst pa doslej prihajajo le zmedene in protislovne izjave raznih voditeljev, medtem ko stranka uradno ni še pojasnila svojih gledanj.

Tudi na levi ni povsem jasno kakšna so stališča posameznih strank. Novim centralam nasprotujejo demoproletarci in radikali, socialisti in komunisti pa se še obotavljajo. Vodstvo PSI se je doslej omejilo le na splošne izjave, čeprav je Craxi baje pripravljen na »pavzo razmišljanja«, a se je doslej izognil odkriti polemiki s Spadolinijem in z Altissimom. Komunisti, ki so svojčas podprli v parlamentu energetski načrt, pa so že uradno predlagali neke vrste »jedrske premirje« in torej začasno zamrznitev gradnje novih elektrarn.

Kaj bo torej naredila italijanska vlada? Kot znak »dobre volje« bo verjetno že v prihodnjih dneh zaprla staro in nevarno jedrsko elektrarno pri Latini in nato sprožila širšo mednarodno akcijo za morebitno usklajevanje gradnje novih central.

Povsod po državi so se včeraj vrstile manifestacije proti gradnji novih jedrskih elektrarn. Največja je bila popoldne v Rimu ob udeležbi velike množice, med katero je bilo največ mladih. Uradna agencija ANSA govori o stošišočglavi povorki, mi pa smo mnenja, da je bilo ljudi, ki so prišli iz vse Italije, mnogo več. Manifestanti, ki so skandirali gesla proti atomski energiji, so šli mimo sovjetske ambasade in nato na Trgu Navona z nekajminutnim molkom simulirali jedrsko zatišje. Bil je to velik miroljubni protestni shod z zelo raznoliko prisotnostjo ekologistov, mladih iz levčarskih strank, katoličanov ter ljudi različnih idejnih in političnih prepričanj, ki ne zaupajo več jedrski energetski alternativni. Manifestacija je izzvenela tudi kot opozorilo politikom, da se z življenjem in z zdravjem ljudi ne gre nikoli in na noben način šaliti.

De Mita poziva stranko naj premosti nesoglasja

RIM — Na predvečer vsedravnega kongresa KD so stopili v areno tudi vodilni člani stranke. Včeraj, na ključni dan predkongresnih priprav, so se skoraj vsi, od De Mite do Donat Cattina, udeležili posvetovanj. Slika celote pa ostaja kljub vsemu razgibana in prežeta s polemikami in tudi kresanja med strujami so kljub prizadevanjem tajnika De Mite vse bolj pogosta. De Mita pa ne misli popustiti in trdi, da je treba odpraviti »režim struj«. V svojem govoru na milanskem kongresu, je lider KD izrazil vsem strujam prošnjo, naj »premostijo vzroke notranjih nesoglasij, zaradi katerih je nemogoče tako soočanje z družbo kot s problemi sprememb v državi«. Na stališčih demokristjanskega tajnika ostaja tudi podtajnik Scotti, ki trdi, da »morajo stare struje izginiti«. Na enotnost v stranki se sklicuje tudi Forlani, ki potrjuje svojo podporo De Miti in vabi stranko naj se »sklepečno otrese nekaterih izrastkov in nekaterih bremen«. Po svojem ostrem napadu na tajnika KD, pa se je Donat Cattin zavzel za temeljito politično konfrontacijo. »Da smo v opoziciji — je polemično izjavil — sem prebral v dnevnikih.«

Vzdušje, ki vlada v stranki, ni mimo vseh govorov rožnato. V Neaplju se bodo »forzanovisti« in »forlaniani« celo srečali na sodišču. Neapelskega pretorja so namreč prosili, naj zapleni vse akte sekcijskih zborovanj ter akte pokrajinskega in deželnega kongresa, češ, da so jih »Scottovi« okradli.

G. R.

Z uvodnima poročiloma Dolharja in Bratuža Deželni kongres Slovenske skupnosti: obračun dela in temelji za bodočnost

GORICA — V deželnem Avditoriju v Gorici je bil sinoči 5. deželni kongres Slovenske skupnosti, ki se je odvijal na temo »Samo-stojnim nastopom za pravice in enakopravnost vseh Slovencev v deželi Furlaniji - Julijski krajini«. Na njem je stranka podala pregled delovanja v zadnjem obdobju in postavila temelje za delo, ki jo čaka v bližnji prihodnosti. Kongresa, na katerem so tudi podelili častna priznanja nekaterim članom iz vseh treh pokrajin za nesebično delo, ki so ga v korist stranke in skupnosti opravili na različnih področjih, so se udeležili številni gosti, ki so kongres tudi pozdravili. Prisotni so bili goriški župan ter nato še predstavniki Union Valdotaïne, Narodnega sveta koroških Slovencev in Koroške enotne liste (KEL), Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, PSI, KPI, PRI, PSDI, Furlanskega gibanja, Slovenske kulturno - gospodarske zveze, Sveta slovenskih organizacij, Slovenskega deželnega gospodarskega združenja ter še sovodenjski in devinsko - nabrežinski župan.

Uvodne misli je na kongresu iznesel predsednik Rafko Dolhar, ki je med drugim ugotavljal, kako bo kmalu okrogla obletnica proglasa

sitve republike in ustave, v kateri živimo, ki je gotovo Slovenci ne bomo mogli proslaviti kot bi želeli, saj demokratično izvoljene ustanove, od vlade do parlamenta, sistematično kršijo ustavno določila, ki se tičejo naše narodnostne skupnosti. Take grenke ugotovitve, so po Dolharjevih besedah, bolj stvarne kot pa sladke utvare (med drugim je predsednik SSK izrazil prepričanje, da ne bomo nikoli dočakali globalne zaščite) zahtevajo pa vendar tudi pogled naprej pri političnem delu stranke. Predsednik SSK je vsekakor zaključil, da je naša dolžnost v tem, da pospravimo zdrave in spo-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Pozno sinoči so na kongresu SSK izvolili za novega tajnika stranke Iva Jevnikarja, za predsednika pa Marjana Terpina. Jevnikar je prejel 30 glasov, dosedanji tajnik Dolhar pa 27 glasov. Za Terpina je glasovalo 34 delegatov, za dosedanjega predsednika Bratuža pa se jih je izreklo 20. O glasovanju in sklepih kongresa bomo poročali v prihodnji številki PD.

Biasutti slavil prodorno zmago na kongresu KD

NA 3. STRANI

Umor Valent: mladoletnikoma zvišali kazni

NA 5. STRANI

Košarka: drevi ob 19. uri v športni palači Slovo jadrancovcev

Jadrancovski košarkarji bodo drevi s pričetkom ob 19. uri v tržaški športni palači v zadnjem kolu B lige gostili Kidland iz Padove. Čeprav je tekma kar se tiče končnega vrstnega reda za obe ekipi brez pravega pomena, se bodo skušali slovenski košarkarji na najboljši način posloviti od svojih številnih gledalcev, ki so morali letos marsikdaj požreti kakšno grenko pilulo, potem ko so jih v prejšnjih letih Žerjal in tovariši razvabili s številnimi triumfi na domačih tleh. Vsekakor bi bilo krivično pozabiti na to, da so jadrancovski tudi v letošnji sezoni z odlično igro spravili na ko-

lena nekaj boljših peterk prvenstva, ki se potegujejo za sam vrh. Očitno je, da jih močnejši nasprotniki motivirajo. Kidland gotovo ne sodi med nje, a dejstvo, da gre za zadnji prvenstveni nastop je lahko tokrat zadostna spodbuda za dober nastop. Poleg tega se bodo jadrancovski sigurno hoteli oddolžiti za poraz iz prve tekme (83:70), v kateri so igrali precej pod svojimi sposobnostmi, kar je takrat veljalo prav za najbolj reprezentativne posameznike združene ekipe. Poziv k čimštevilnejši udeležbi gledalcev tokrat res ni odveč.

Škoda, da so tudi ta teden jadrancovski trenirali v okrnjeni zasedbi, saj so Ban, Gulič, Čuk in Zarotti bili na državnem univerzitetnem prvenstvu.

NOGOMET: prijateljski tekmi
Italija - Kitajska
ZRN - Jugoslavija

ODBOJKA: deželni del under 18
Friulexport
tretjič v finalu

KOŠARKA: druga tekma play-off
Kontovelci izgubili
proti Alabardi

NA 10. STRANI

Ob vse večji zaskrbljenosti pred morebitnimi zdravstvenimi posledicami Začela se je druga faza odstranjevanja posledic zaradi nesreče v černobilski JE

MOSKVA — V Kijevu se je začela druga faza odpravljanja posledic nesreče v černobilski JE. Posebne delovne ekipe z vodo odstranjujejo radioaktivni prah z ulic in pločnikov, šoloobvezni otroci in dojenčki z materami že zapuščajo Kijev in območja, kjer je jedrsko onesnaženje večje. Sovjetski strokovnjaki pa ne varčujejo z naporom na kraju nesreče. Plast peska, sadre, bora in svinca, s katero so zasuli poškodovani reaktor, omejuje radioaktivno sevanje, a ni končna rešitev. Jedrska reakcija se namreč pod to plastjo nadaljuje, da bodo morali čimprej preiti na trajnejše rešitve. Sodeč po izjavah predstavnikov Mednarodne agencije za jedrsko energijo bodo reaktor za betonirali. To pa zahteva še naknadno znižanje radioaktivnega sevanja, da bi lahko delovne ekipe v zaščitenih kombiniranih začele »betonskim konserviranjem« reaktorja. Vsekakor pa je včeraj dopoldne direktor Mednarodne agencije za jedrsko energijo Hans Briz potrdil, da je strokovnjakom uspelo dokončno pogasiti požar, dodal pa je, da je v reaktorjevi središčni temperatura še vedno nad 300 stopinj Celzija. To vest je sinoči uradno potrdila tudi sovjetska vlada. S preokretom v sistemu informiranja pa postajajo bolj jasne tudi razsežnosti tragedije in človeško trpljenje, včeraj so sporočili, da je umrla še četrta oseba, ki je bila

v nesreči ranjena.

Za desetisoče, ki so morali zapustiti svoje domove na območju 30 kilometrov od jedrske centrale, ni izgledov za skorajšnji povratek. Dekontaminacija prizadetega območja bo zahtevala leta, morda celo desetletja, vsaj za kraje v neposredni bližini poškodovane nuklearke. To je jasno izhajalo iz včerajšnjih pispisov tujih dopisnikov, ki so obiskali neko ukrajinsko vas, kjer so namestili del beguncev iz černobilskega rajona. Po prvih izrednih ukrepih so izgledi za bodočnost skrajno nejasni, je priznal neki spremljevalec. Ljudje se tega dobro zavedajo, predvsem starejši so že opustili misel, da bi se lahko vrnili na svoje domove. Nič lažje ni mlajšim, ki ne skrivajo možnosti, da jih je radioaktivnost za vedno zaznamovala, da bodo prej ali slej občutili zdravstvene posledice. Kljub temu med ljudmi ni obupa, ni histerije. Življenje teče dalje z vsemi neznankami, ki jih predstavlja ta najhujša tragedija v miroljubnem izkoriščanju jedrske energije.

Zdravstveno stanje več kot 200 ranjenih pa se medtem izboljšuje. Švica je že poslala v Sovjetsko zvezo posebno zdravila, ki preprečujejo ali vsaj omejujejo delovanje protiteles pri presaditvah hrbtničnega mozga. Mednarodna skupnost se le postopoma zaveda, da je bila nesreča v černo-

bilski JE predvsem tragedija za ukrajinsko ljudstvo in za Sovjetsko zvezo. Po vsem sodeč bo ob bregovih Pripjata zavladala »jedska puščava«, saj le redki verjamejo v zagotovila ukrajinskih oblasti, da bodo prej ali slej obnovili proizvodnjo na nepoškodovanih reaktorjih.

Še vedno so namreč neznani resnični vzroki havarije. In to ne, ker bi kot dosedaj Sovjeti kaj prikrivali, temveč, ker sploh še ne vedo, kaj je sprožilo pregretje srediče in nekontrolirano reakcijo te vžig grafitnega moderatorja. Moskva je že zagotovila Mednarodni agenciji za jedrsko energijo, da jo bo sproti obveščala, saj morajo postati sovjetske izkušnje pri odpravljanju posledic nesreče last vsega človeštva. V zahodnih znanstvenih krogih so še vedno skrajno deljena mnenja o nadaljnjem razvoju nesreče. Ameriški strokovnjaki izključujejo nevarnost, da bi prišlo do verižne reakcije in še hujšega zapleta, so pa skrajno pesimistični glede bodočega zdravstvenega stanja med prizadetimi prebivalstvom.

Povsem razumljivo so bile včeraj po vsej zahodni Evropi množične manifestacije proti jedrski energiji, ki so bile najhujše v ZRN. Potrjujejo se torej napovedi o težkih psiholoških, družbenih in političnih posledicah, ki jih je sprožila nesreča v černobilski JE.

Zmagoslavje laburistov

LONDON — »We are a good team (mi smo dobro moštvo), je izjavila predsednica britanske vlade Thatcherjeva, da bi po izidu četrtkovih volitev, ki je za konservativce negativen, spodbudila svojo stranko in zanikala vesti, češ da je ta v krizi. Na volitvah za obnovo krajevnih svetov in na nadomestnih volitvah v volilnih okrožjih Rydale in West Derbyshire, ki sta se jih udeležili dve tretjini volilnih upravičencev, kar pomeni, da je šlo za najpomembnejšo preizkušnjo javnega mnenja pred splošnimi volitvami, je konservativna stranka utrpela pekoč poraz; v krajevnih svetih je izgubila več kot 700 sedežev (oblast pa v 29 svetih).

Zveza socialdemokratov in liberalcev je napredovala, pravo zmagoslavje pa je slavila laburistična stranka Neila Kinnocka: na volitvah v krajevne svete je pridobila 484 sedežev in si zagotovila oblast v 16 svetih, a na volitvah za obnovo šolskih svetov v londonskem okrožju, katerih izid je bil objavljen včeraj, je prevzela 45 sedežev proti enajstim.

Craxi bankam: Prispevajte h gospodarskemu napredku

GENOVA — Po odprtju novega genovskega letališča se je italijanski ministrski predsednik Craxi sestal s predstavniki ligurskih podjetnikov. V svojem govoru je Craxi nakazal probleme italijanskega vstopa v »Klub sedmih«, ob tem pa je še kritiziral »zaostanke« italijanskega finančnega sistema, se zaustavil ob kočljivem vprašanju mednarodnega terorizma in omenil posledice jedrske nesreče v Černobilu.

Craxi je obširno poročal o uspehih italijanske zunanje politične in gospodarske strategije, zaradi katere je bila Italija — skupaj s Kanado — vključena v »Klub sedmih«. Vrh v Tokiu predstavlja namreč dokaj pozitivno odskočno desko za mednarodno uveljavljanje italijanskega gospodarstva. Craxi je v Genovi tudi poudaril prepričanje, da bi lahko Italija s preudarno ekonomsko politiko, v trenutku, ko pada vrednost dolarja in nihajo cene energetskih virov, rešila problem brezposelnosti, obenem pa se lahko še bolj uveljavila na mednarodnih tržiščih.

Craxijev optimizem po dosežkih v Tokiu pa je nekoliko skalilo sedanje stanje italijanskega finančnega sveta. Še posebno ostro je kritiziral bančne ustanove, ki od lanskega decembra ne spreminjajo obrestnih mer, medtem ko se v državi inflacija že bliža 6 odstotkom. Taka finančna politika pa občutno zavira gospodarski napredek države. Ministrski predsednik je zaključil svoje srečanje z ligurskimi podjetniki ob razmišljanju o mednarodnem terorizmu in o jedrski nesreči v Černobilu. Slednja je odprla vrsto novih vprašanj v zvezi z varnostjo jedrskih central, v zvezi z mednarodnim terorizmom pa je Craxi še enkrat izrazil prepričanje, da se za njim skrivajo nekatere države, med katerimi tudi Libija.

Zaradi zahodnonemške trgovske računice glede trgovanja z zelenjavo EGS odložila sklep o prepovedi uvoza živil iz vzhodne Evrope

BRUSELJ — Evropska gospodarska skupnost včeraj ni sprejela napovedanega sklepa o prepovedi uvoza sadja, zelenjave, mleka, mlečnih izdelkov, živine, svežih rib, kaviarja, lupinarjev, mehkužcev, polžev in žab-jih krakov iz Poljske, Sovjetske zveze, ČSSR, Madžarske, Romunije, Bolgarije in Jugoslavije kot preventivnim ukrepu iz bojazni pred radioaktivnim okuženjem tega blaga. Prepoved naj bi veljala do 31. maja, vendar ob možnosti, da jo izvedenci 20. maja morebiti ukinejo ali podaljšajo. Problem bodo morali rešiti zunanji ministri dvanajsterice na jutrišnjem sestanku v Bruslju. To pa zato, ker ZRN ni sprejela vrhne dovoljene stopnje okuženosti za prodajo tovrstnega blaga v EGS, ki so jo strokovnjaki določili pri 500 bekerelih na kilogram za mleko in 1000 bekerelih za listnato zelenjavo. Zahodnonemške oblasti soglašajo s 500 bekereli pri mleku, za zelenjavo pa zahtevajo stopnjo samo 250 bekerelov pri kilogramu, kar je italijanski kmetijski minister

Pandolfi označil kot špekulacijo.

Prepovedni sklep EGS bi sicer le formaliziral in zenčil tovrstne pobude, ki so jih številne članice dvanajsterice že lastnoročno sprejele, kot so od četrtka tudi ustavile uvoz vzhodnoevropskega svežega mesa. Prizade-ti izvozniki so potezo EGS ostro kritizirali.

Kakšno je stanje v Italiji? Radioaktivnost, kot kaže, postopoma upada, a polemike okrog njenega merjenja še niso pojenjale. Federazione nazionale consumatori očita vladi ne- točno dajanje podatkov s pripombo, da ljudje ne bi vedeli, pri čem da so, ko jih s stopnjo onesnaženja ne bi seznanjali poedini poizrtvovalni izvedenci. Na trgu z zelenjavo (katere prodaja je močno upadla) in mlekom je še vedno zmešnjava, povrtinarji pa so doslej utrpeli 5 milijard lir škode dnevno. Vremenoslovci napo-vedujejo povratek visokega zračnega pritiska, torej pretežno lepo vreme, ki naj bi pomagalo polagoma očistiti zračne mase radioaktivnosti.

● Katastrofa

NADALJEVANJE S 1. STRANI

strupenih plin, ki se sproščajo iz termoelektrarne na premog, o kateri se ravno v teh mesecih veliko razpravlja v Trstu, so v tem pogledu zelo zgovorni. Prav tako hidroelektrarne ne utegnejo kriti vseh potreb razvite države, poleg tega pa glede vpliva na okolje tudi hidroelektrarne niso ravno nedolžne. Ostaja možnost izkoriščanja tako imenovanih alternativnih virov kot so neizčrpna sončna energija, naravna valovanja morja, naravni viri toplote in pare v notranjosti zemlje. Vendar trenutno tehnologija za izkoriščanje teh virov ni dovolj razvita, predvsem pa je cena sončne kilovatne ure znatno višja od ostalih. Država, ki bi se opredelila zgolj za tako energijo (če bi je sploh lahko imela dovolj) bi bila v sedanji fazi povsem izven tržišča zaradi znatno višjih cen njenih proizvodov. Potreben bi bil torej vsaj dogovor na mednarodni ravni, kar pa v sedanjem politično - gospodarskem trenutku ni zelo realistično.

In tudi z ekološkega vidika nuklearke niso najbrž največja nevarnost za okolje. Katastrofe kot Černobil seveda vzbudijo veliko preplaha zaradi možnih objektivnih posledic predvsem pa zaradi stalne asociacije atoma z uničevalnim orožjem. Očitno je, da tudi nuklearke onesnažujejo okolje, da obstaja in je zelo zgoč zlasti problem skladiščenja iztrošenega goriva, ki ohranja znatno stopnjo radioaktivnosti; da obstaja in je prav tako zgoč problem varnosti. Vendar v sedanji fazi so najbrž za okolje veliko nevarnejši drugi viri onesnaženja: od izpušnih plinov avtomobilov do plinov in odpadkov drugih industrij. Spomnimo se na primer le katastrof, ki jih je povzročila kemijska industrija v Sevesu ali pa lani v indijskem kraju Bophal.

Ali je navedeno lahko opravičilo za jedrsko opcijo? Nikakor ne. Zgreše-

no bi bilo najbrž misliti, da je atom vir energije prihodnosti. Največ energij je treba že sedaj usmerjati v razvijanje manj onesnažujočih energij in v izkoriščanje virov kot je sonce, najbrž pa brez neke vmesne, časovno omejene faze, v kateri bo atom imel določen prostor, ne bo šlo. Očitno pa bo treba skrbeti, da bo varnost nuklearke večja kot doslej in da bodo možnosti incidentov manjše. Vendar to ne velja samo za nuklearke: problem varnosti je prav tako pereč tudi za druge industrije. V načrtovanju razvoja je zato potreben drugačen odnos do teritorija in do zainteresirane prebivalstva, energetske planiranje pa mora sloneti na stvarnih potrebah neke družbe in neke skupnosti. Incident ali katastrofa pa vsekakor ne moreta in ne smeta ustaviti in preprečiti razvoja: če tragedija shuttla ne sme zaustaviti vesoljskih poletov in naporov za miroljubno izkoriščanje vesolja, pač pa mora le siliti k varnejšim poletom in k odpravljanju napak, tako Černobil ne sme enkrat za vselej zapečatiti usode nuklearke, pač pa siliti k iskanju bolj varnih obratov in k bolj smotnemu ter premišljenemu odnosu do atoma.

Drugi aspekt problema, ki ima prav tako mednarodne razsežnosti, pa je odpravljanje morebitnih posledic in škode, ki jo povzročajo katastrofe kot tista v sovjetski nuklearki. Tudi v krajevnem merilu smo občutili gospodarske posledice nesreče, saj so bili tudi naši vrtnarji prisiljeni uničiti dober del povrtnine. V državnih in evropskih razsežnostih pa so gospodarske posledice še veliko hujše. Kdo bo sedaj poravnal storjeno škodo? Ali bo breme padlo na ramena posameznih skupnosti in torej v zadnji konsekvenci na vsakega davkoplačevalca? Ali pa bo kdo zahteval povračilo od Sovjetske zveze? Mednarodni dogovori in mednarodna zakonodaja so v tem pogledu skrajno pomanjkljivi, primer Černobil pa kaže, da te vrzeli

niso več dopustne. V tem smislu mora problem zajeti mednarodne dimenzije in jedrska opcija ne more biti več prepuščena zgolj odločitvam posameznih držav, kajti posledice morebitnih napak bremenijo vse.

Predvsem pa niso dopustne špekulacije s posledicami nesreče kot se ba- je — na to vsaj namigujejo italijanski državniki — dogaja v teh dneh v okviru EGS. Potrebne so jasnejše norme, potrebni drugačni odnosi. Tudi zaradi tega se ob primeru Černobil morajo vsi globoko zamisliti.

VOJMR TAVČAR

● Kongres SSk

NADALJEVANJE S 1. STRANI

re in strnemo svoje vrste znotraj Slovenske skupnosti v korist in za boljšo bodočnost vseh slovenskih ljudi.

Splošni politični obračun stranke je podal deželni tajnik Andrej Bratuž, ki se je v svojem poročilu dotaknil vseh tistih vprašanj, ki neposredno zadevajo stranko in njeno delovanje. V ospredju ima seveda skrb za uveljavitev pravic Slovencev v vsej deželi, za katero vlada veliko napora. Bratuž je tudi govoril o sodelovanju in vlogi stranke v deželni upravi in v tem okviru podčrtal važnost prihodnjih deželnih volitev. Odločno se je izrekel proti predlogu, o spremembi deželnega volilnega zakona, po katerem, kolikor bi bil odobren, bi slovenska skupnost ne izvolila svojega predstavnika v deželni svet.

Tajnik Bratuž se je tudi izrazil za enotnost Slovencev v raznih akcijah in postavil manifestacijo na goriškem Travniku kot zgled za bodoče delovanje. Svoja poročila so na kongresu, o katerem bomo še poročali, podali še deželni svetovalec Drago Štoka ter pokrajinska tajnika za Tržaško in Goriško Zorko Harej in Marijan Terpin.

ALEKSANDER SIRK

DOMA
IN V SVETU
DOBRO POZNAN

SLOVENIJALES

S. A. C. A. T.

IMPORT - EXPORT
nadomestni deli za
FIAT - ZASTAVA - ALFA - LANCIA
in za tuje znamke avtomobilov

UL. SV. FRANČIŠKA 38 - TRST - TEL. 768667 - 772002

EDOARDO
FURLANI S.p.a.

KMETIJSKI STROJI
VSEH VRST

TRST - Ul. Milano 25 - Tel. 040/62200 - 65383/4

Na enajstem deželnem kongresu KD v Pordenonu Prodorna zmaga Biasuttijevih stališč

PORDENON — Biasuttijeve pozicije v krščanskodemokratski stranki so danes močnejše kot kdajkoli prej. Že na 425 sekcijskih in štirih pokrajinskih kongresih si je pridobil absolutno večino glasov organiziranih pristavšev te stranke. Pozicijo je utrdil na deželnem kongresu, ki je trajal dva dni v Pordenonu, kjer so včeraj popoldne izvolili delegate, ki bodo demokristjane naše dežele zastopali na vsedravnem kongresu, ki bo v kratkem v Rimu. Na svoje pozicije, to je na pozicije podpore sedanjemu tajniku De Miti, je Biasutti spraval tudi nekdanje morotejce, ki se v deželi danes nazivajo kot pristavši Zaccagninija, Mizzaua in njegove dorotejce, kot tudi andreottijeve, ki jih v deželi vodi pordenonski prvak Di Benedetto. Na osamljenih pozicijah so ostali z lastnimi listami nekateri tržaški dorotejci, skupina tržaških ekologistov in furlanski forzanovisti, ki jih vodi senator Toros, nekdanji Biasuttijev politični oče, ki pa v deželni politični merilu ne igra več nobene vloge. Nekdanji morotejci in tudi drugi so v zadnjem, najbrž pravem trenutku, vstopili v Biasuttijev brzi vlak.

V pičlih treh letih, od deželnega kongresa KD, ki je bil v Gorici leta 1983, ko je Biasutti prevzel vodstvo deželne Krščanske demokracije, vendar s takrat odločilno pomočjo vrste manjših skupin, je predsedniku deželne vlade uspelo dobiti monopol v stranki. Nekdanji morotejci, ki so na tem kongresu dobili le še četrtno kongresnih glasov, so praktično v razkroju. Kolikšna bo njihova teža bomo lahko ugotovili čez mesec in pol, ko se bo vršil organizacijski kongres. Sicer nekateri menijo, da bodo njihovega predstavnika, sedanjega tajnika Bruna Longa, potrdili na tem mestu.

Včeraj se je na govorniškem odru zvrstilo precej

govornikov. Njihovi posegi pa so ostali zasenčeni. Kongresisti pa so pazljivo poslušali le Biasuttijev govor, ki ga je imel takrat, ko je že slavil predstavitev velike enotne liste v podporo De Miti. Ponovil je že znane teze. Na goriškem kongresu pred tremi leti smo pričeli z zamenjavo stare strankarske garniture, je dejal Biasutti, ki jo sicer spoštujemo za vse to, kar je naredila v prejšnjem obdobju. Nekateri so njega in njegove takrat obtožili, da so izvedli državni udar. Bil pa je to le začetek procesa prenovitve v deželni Krščanski demokraciji, je še dejal Biasutti, prenovitev, ki je pomenila tudi začetek odločnejše konfrontacije s koalicijskimi partnerji, še zlasti s socialisti. Nismo mogli ostati na gluhih in starokopitnih pozicijah kot tisti japonski vojaki v džunglah na Pacifiških otokih, katerim ni nihče povedal, da je vojna že zdavnaj končala, je še barvito dejal predsednik deželne vlade.

To novo in živahno samozavest Krščanske demokracije je Biasutti usmeril predvsem na laične in socialistične partnerje. Zaradi prejšnje pasivnosti stranke je prišlo do takih »degeneracij«, kot sta alternativa in enakovredno pojmovanje, ki jih zahtevajo socialisti in laiki in pri tem naštel nekatere praktične primere. Dodal pa je, da se je treba soočiti s socialisti, saj so povsod številčno odločilni. Le malo prostora je pustil polemični konfrontaciji s komunisti.

Na rimski kongres gre torej deželna Krščanska demokracija skoraj enotno. Predsednik deželne vlade je izrazil upanje, da se bo ta enotnost potrdila na skorajšnjem deželni organizacijskem kongresu, tako da bi takrat ojačali vlogo KD v deželi.

MARKO WALTRITSCH

V Koprju prva ladja avstrijske tvrdke

KOPER — V koprski Luki so predvčerajšnjim pričeli raztovarjati prekoceansko ladjo Trinidad, ki je v Koper pripeljala 44 tisoč ton fosfatov za Chemie Linz. Gre za prvi večji tovar za avstrijsko tvrdko, ki je doslej fosfate uvažala izključno preko pristanišča Hamburg, kaže pa, da bodo poslej fosfate uvažali prek koprške luke. Tako za Luko kot za železnico bi to bil zanimiv posel, saj gre za 200 do 300 tisoč ton dodatnega tovora letno, fosfati pa bi v Linz »potovali« po soškem koridorju. V Luko pravijo, da je tokratni posel poskus, prepričani pa so, da bodo z dnevnim pretovorom 6 do 800 tisoč ton fosfatov lahko povsem zadovoljili zahtevam avstrijskega partnerja, za katerega so dopoldan že natovorili dve vlakovni kompoziciji, popoldan pa naj bi še dve. (D.G.)

Po lepi, modri Donavi z gondolo

TRST — Včeraj se je uspešno zaključilo potovanje treh beneških gondol po Donavi. Odprava je odpotovala iz Benetk, nato se je preko Dunaja namenila v Budimpešto in nazaj. Simbolično potovanje sta priredili dve benški navtični krožek in tržaška zavarovalna družba Generali, potekalo pa je pod visokim pokroviteljstvom italijanskega in avstrijskega predsednika.

Glavni namen tega neobičajnega veslaškega »raida« je bil dokazati, da gondola predstavlja svojevrsten simbol življenja bodisi v svojem naravnem okolju, se pravi v beneški laguni, bodisi na plovnihih rekah. Obejem pa je pomenil stik med različnimi kulturami, ki pa so med seboj zgodovinsko povezane. Gondole so bile treh različnih velikosti na osem, šest in štiri vesla. Potek potovanja so udeleženci posneli na film, ki ga bodo v prihodnje predvajali v beneških in drugih šolah, z željo, da bi se zanimanje za to edinstveno plovilo, predvsem pri mladi generaciji, še povečalo.

Tudi letos bo v Portorožu delovala srednjeveška tržnica

PORTOROŽ — Portoroška srednjeveška tržnica bo letos delovala že štiri leta. Pri mnogih je v vseh teh letih požela priznanja, pri drugih hude kritike. Kakorkoli že — denarno je že prvo leto povrnila vloženo, vsa ostala leta pa marsikdo vleče čisti dobiček na tem prostoru. Da pomeni bogatitev turistične ponudbe, v to ni mogoče dvomiti, saj po besedah Iztoka Gaberca, vodje tozda Avditorij, pripeljejo turistične agencije vsak ponedeljek, torek in sredo iz Umaga, Novigrada in Poreča organizirane skupine turistov, da si to tržnico ogledajo, se pogostijo, kupijo kaj zanimivega na kateri od stojnic in prislusnejo lahkotnemu zabavnemu programu.

Ob zaključku letošnje Primorske poje

Dvignila se je splošna kakovostna raven

Največja pevska manifestacija slovenskega petja, revija pevskih zborov Primorske »Primorska poje 1986« se je sklenila s koncerti v Kobaridu na Lokvah in Colu. Na 22 koncertih se je predstavilo skoraj 40 pevskih zborov iz zamejstva. Ob koncu revije ugotavljamo, da se je dvignila splošna kakovostna raven primorskega petja, programska usmeritev pa se ni spremenila. Le redki zbori so peli skladbe, ki jih nismo slišali na preteklih revijah Primorske poje. Nekateri zborovodje so izbrali prelahek program, drugi pa skladbe, ki so bile prezahtevne za glasovne sposobnosti pevcov (večkrat tudi za zborovodje). Zato bosta morali Zveza slovenskih kulturnih društev v Italiji in Združenje pevskih zborov Primorske organizirati različne oblike izobraževanja zborovodij, kjer bodo zborovodje osvojili osnovne pevske tehnike, ki je temelj intonacijske čistega petja, poglobili glasbeno znanja, spoznali metodiko zborovodstva in tehniko dirigiranja. To nalogo že opravlja šola za zborovodje na Glasbeni matici Trst, ki jo je organizirala Zveza slovenskih kulturnih društev.

Koncert revije »Primorska poje« v Kobaridu je bil posvečen Simonu Gregorčiču, 80. obletnici njegove smrti. Prvi je nastopil mešani zbor Divača, ki ga vodi Edi Race. Race se je na tem koncertu predstavil tudi z moškim zborom Divača. Ob poslušanju obeh zborov smo iz interpretacij skladb spoznali, da jih vodi glasbenik z veliko mero glasbenega okusa. Zborovodja pa ni mogel izraziti vseh svojih glasbenih hotenj zaradi še ne izoblikovanih pevskih glasov. Moški zbor Nediški puobi — Podbonesec — zborovodja Pepo Chiabudin, je s skoraj folklornim tonom za-

pel ljudske pesmi. Več pevske discipline in jasne izgovarjave bo moral zahtevati od svojih pevcov zborovodja Vladimir Jan, ki vodi moški zbor »Kogoj Justin« iz Dolenje Trebuše. Oktet »Vrtnica« iz Nove Gorice, ki ga vodi Anamarija Juh je ubrano in lepo oblikovano odpel dopadljiv program. Koncert je sklenil komorni mešani zbor Nova Gorica — zborovodja Štefan Mauri. Zbor sodi med boljše primorske pevske skupine, zato bi si moral za predstavitev na reviji Primorska poje izbrati zahtevnejši in novejši program.

Na koncertu na Lokvah so nastopili trije moški zbori: »Kraški bori« — zborovodja Milena Kostadinovič, Rdeča zvezda — Salež, zborovodja Janko Simoneta in zbor Društva upokojencev Izola — zborovodja Angel Truk. Ljubiteljsko so odpeli program, sestavljen iz skladb, ki jih večina moških zborov najraje prepeva. Zbori imajo še začetne pevske težave. Mešani zbor »Zarja svobode« Bilje — zborovodja Andrej Budin se je tudi predstavil s skladbami, ki sodijo v železni repertoar primorskih pevskih zborov. Da se bo zbor lepše predstavil na prihodnji reviji Primorska poje, bo moral zborovodja pevce vokalno tehnično in intonacijsko bolje pripraviti. Oktet »France Bevk« Otalež — umetniški vodja Pavel Magajne je odpel program ljudsko občuten, pevcem pa manjka večja glasovna izenačenost. Mešani zbor »Primorje« Ajdovščina — zborovodja Miran Rustja bi bolje odpel program iz obdobja romantike kot renesančne skladbe, ker zbor vokalno še ni na dovolj visoki ravni. Koncert je sklenil mešani zbor Igo Gruden iz Nabržine, ki ga vodi Matjaž Šček. Zbor je s »približno« into-

nacijo zapel dokaj zahteven program. Za lepo petje in dovršeno izvedbo zahtevnih skladb ni dovolj le glasbena nadarjenost zborovodje ampak tudi pevsko-tehnična pripravljenost zbora.

Na koncertu v Colu so nastopili štirje moški zbori: »Zarja« Budanje — zborovodja Marjan Praček, zbor »Pivka« — zborovodja Ivan Vodopivec, »Šimen Golja« Kneža — zborovodja Branko Jan in zbor »Janko Premrl-Vojko« Dvori nad Izolo — zborovodja Ivan Panger. Pri njihovem petju smo pogrešali več pevske discipline in intonacijsko ubrano petje. Ženska skupina »Stu ledi« Trst, ki jo vodi Vihra Kodrič pa sodi bolj v folklorne skupine kot v pevske zore. Mešani zbor Prosvetnega društva Mačkolje — zborovodja Cvet Marc se je tako kot lansko leto tudi letos predstavil z lažjim programom. Da bi petje v Mačkoljah doseglo višjo umetniško raven bi morali pevske sile združiti v en sam zbor, ki naj bi ga vodil strokovno usposobljen zborovodja. Koncert v Colu je sklenil mešani zbor »F. B. Sedej« Števerjan, ki ga vodi Tomaž Tozon. Zbor je odpel zahteven program, ki mu vedno ni bil kos zaradi pomanjkljive tehnike in pevske discipline.

Ob koncu revije Primorska poje 1986 moramo posebno pohvaliti pevce in zborovodje za ves trud, ki so ga imeli s pripravami za nastop na reviji. S to veliko pevsko manifestacijo smo tudi Primorci prispevali k praznovanju Trubarjevega leta. Naš prispevek ni bil v zunanjem blišču ampak v občutenem petju, ki najbolj neposredno vpliva na človekovo doživljanje in krepi zavest. (Slosar)

Prispevajte za
Dijaško matico

Maks Zadnik Partizanska bolnišnica »Zalesje« 3.

Šestega januarja 1944 je odredovo bolnišnico obiskal sanitetni referent glavnega štaba NOV in PO Slovenije dr. Breclj-Matjaž in naročil, naj jo povečajo na 30 ležišč. Ker pa so Nemci 23. februarja 1944 vdrli v Padež in na Ostrovnico ter malodane presenetili zdravnika Gadžijeva, ki je bil zvečer pri Štravsovih v Padežu operiral dva ranjenca, pa tudi pozneje so vedno pogostejši vdori Nemcev na tisto področje ogrožali delo bolnišnice, je bilo treba pospešiti njeno selitev.

Da bi se izognili sovražnikovem vdoru, čim bolj zabrisali vse sledove in zgradili bolnišnico z večjim številom ležišč, je štab odreda zadolžil dr. Gadžijeva-Mišo, da izbere novo lokacijo za bolnišnico v Šmagorski dolini. Kmalu jo je s pomočjo Lojzeta Masla, člana okrožnega odbora OF, našel v ostroškem Borštu, približno 1200 m severovzhodno od

Šmagorjeve domačije in v začetku marca so začeli z 18 terenci z Ostrožnega brda v največji tajnosti graditi bolniške barake, v katerih je bilo 20 ležišč, poseben prostor za zdravnika, prevezovanje ranjenec, skladišče za zdravila in opremo. Posebej so zgradili skrišališče za 12 ležišč, operacijsko mizo in tesnim vhomod za hudo ranjene (bunker), 200 in metrov stran je bila dobro skrita kuhinja, v drugem kraju pa je bilo še skladišče za zdravila in hrano. Konec maja je bilo v bolnišnici 8 ranjencev, zgradili pa so tudi novo barako z 22 ležišči 500 metrov stran od prejšnje.

Najprej so 14. marca sprejeli v novo bolnišnico, ki jo je pozneje dr. Mišo poimenoval »Zalesje«, 9 v boju na Stari Sušici 12. marca huje ranjenih borcev 1. bataljona. V naslednjih dneh pa so preselili vanjo še 7 ranjencev iz opuščene padeške bolnišnice. V začetku aprila je dobila bolnišnica iz Trsta aputacijske instrumente.

V Šmagorski dolini so bili med vojno razvrščene ob potoku navzgor 4 kmetije, in sicer Žurjeva, Šmagorjeva, Carotnikova in Bežajeva. Člani teh družin so bili že od marca 1942 naklonjeni NOB: tri kmetije pa so bili fašisti požgali že 5. junija 1942. Šmagorska dolina je bila še bolj osamljena kot Padeška, kar je skupaj z zanesljivimi domačini zagotavljalo tajnost bolnišnice, ki je ostala z manjšimi premiki za nekaj sto metrov v tistem gozdu do 18.

Uvodni koncert simfonične sezone gledališča Verdi

Na četrtkovem uvodnem koncertu letošnje »Spomladanske simfonične sezone« se je orkester gledališča Verdi pod taktirko milanskega dirigenta Donata Renzetti predstavljal z Mozartovo Simfonijo št. 36 v G-duru Kv 338 in Beethovnovu uverturo »Eleonora« št. 3 op. 72, toda osrednje delo sezone je bila prva tržaška izvedba Busonijevega Koncerta za klavir, moški zbor in orkester op. 39. Osrednja ne le zaradi prve izvedbe, pač pa tudi zato, ker je Busoni doživljal svoje kulturno formiranje v Trstu in prav tu tudi vsrkal vplive srednjeevropske glasbene kulture, ki so značilni za domala ves njegov glasbeni opus, še zlasti pa prav za izvajani koncert. Spričo tega vseka-kor preseneča, da je ta skladba, napisana že leta 1904, doživela šele to-krat, dobrih 60 let po skladateljevi smrti svojo prvo izvedbo v Trstu.

Simfonija K 338 je zadnja od tistih, ki jih je Mozart napisal v Salzburgu leta 1780 in znanilka njegovih poslednjih iz leta 1788. Skladba v D-duru ima izrazite romantične poudarke z nežno spenostjo godal in presenetljive modulacije v svojem poteku. Orkester jo je izvedel precej rutinsko pri čemer ni izkoristil vseh interpretacijskih možnosti, ki jih nudi v izobilju. Boljše je izvedel Beethovnovu uverturo »Eleonora« iz Fidelia, skladbo avtonomne simfonične razsežnosti, močne dramatičnosti in alegorične izraznosti. Dirigent Renzetti je izobilje iz orkestra bogato zvočnost in barvitost in z dognanim doziranjem zvočne mase mojstrsko gradil zlasti dramatične, elegijske in heroične momente.

Kot rečeno je bila osrednja točka sporeda Busonijev koncert, ki je s svojo dolžino 70 minut zavzel ves drugi del koncerta. Kot solist se je v skladbi predstavil francoski - ameriški pianist Francois Noël Thiollier, koncertant svetovnega slovesa in e-

den najboljših interpretov Busonije-vih klavirskih del. Skladba sama od-draža močne vplive srednjeevropske-ga glasbenega ustvarjanja na prelomu stoletja, ne da bi zato bil Busoni epigon svojih velikih predhodnikov in sodobnikov. Prej je mogoče reči, da se je sam mešanec po izvoru avtonomno gibal med Bachom in Mozar-tom na eni ter Lisztom in Mahlerjem na drugi strani, med srednjeevropsko kulturo in italijanskim humaniz-mom, v tem pa je tudi zapopadna kriza določene kulturne identitete, katere značilnosti odraža prav Kon-cert za klavir, moški zbor in orke-ster.

Glede na to, da je v koncertu vo-dilna vloga odmerjena pianistu je tu-di vsaka izvedba odvisna predvsem od interpretativne moči izvajalca. Pianist Francois Noël Thiollier se je v resnici predstavil kot umetnik ve-likega formata, kot interpret, ki je sposoben prevzeti nase vso težo iz-vedbe in tudi nase osredotočiti avdi-torij. S svojim suverenim obvlada-jem klaviature, ritmično energijo in plemenitostjo zvoka, povrhu pa z in-terpretativnim elanom, prekipevajo-čim že, toda vedno v pravih merah, je kljub solidnemu delovanju orke-stra in vokalno vedno zanesljivemu zboru, bil nosilna sila izvedbe skozi vseh pet stavkov, ki si sledijo brez neke notranje povezave.

Navdušenemu aplavzu občinstva se je mojster oddolžil s Scriabinovim preludijem št. 9 za samo levo roko, skladbo akrobatskega virtuoziizma, ki jo je izvedel s superlativno briljantno-stjo in zvočno lepoto. (j.k.)

Pogovor s tajnikom KZ Edijem Bukavcem ob skorajšnjih volitvah jusarskih odborov »Domačini naj sestavijo skupne kandidatne liste«

Čez dober mesec, in sicer 15. in 16. junija, bodo volitve odborov, ki bodo ločeno upravljali jusarska premoženja pri Banih, v Barkovljah, Bazovici, Lonjerju, Medji vasi, na Opčinah, v Padričah, na Proseku, Rocolu in v Škednju. Volilno pravico bodo na njih imeli vsi, ki stalno bivajo v omenjenih katastrskih občinah in so vpisani v njihovih volilnih seznamih. Iz vrst volilnih upravičencev morajo biti tudi kandidati za jusarske odbore, v katere bo izvoljeno praviloma po 5 članov in katerih mandat bo trajal 5 let.

V pripravah na volitve sodeluje tudi Kmečka zveza. To je povsem naravno, saj gre za eno tistih organizacij, ki redno sledijo problematiki jusarskih premoženj in njihovega upravljanja na Tržaškem. Obrnili smo se zatorej na njenega tajnika Edija Bukavca za kratek pogovor o volitvah, ki bodo vsekakor velikega pomena zlasti za slovenski živelj.

Če izvzamemo katastrsko občino Medjo vas v devinsko - nabrežinski občini, v kateri so volili jusarski odbor leta 1978, bodo junijske prve tovrstne volitve na Tržaškem. Kako je prišlo do njihovega razpisa in kakšen je njihov pomen?

Jusarska premoženja so doslej upravljale pristojne občinske uprave.

Kandidatne liste za jusarske odbore bo mogoče predložiti pri občinskih tajništvih od petka, 16. maja, do srede, 21. maja, popoldne. Nekateri skupnosti so se na to že pripravile, druge pa se šele pripravljajo. Tako vaske organizacije s Proseka sklicujejo sestanek vseh vaščanov, ki bo jutri, 12. t.m., s pričetkom ob 20.30 v proseškem Kulturnem domu. Podoben sestanek bo prav tako jutri, in sicer ob 20. uri na sedežu Kulturnega društva Lonjer - Katinara v Lonjerju. Vse skupnosti pa bodo do 15. maja priredile sestanke za zbiranje podpisov pred notarjem. Točen kraj in čas bomo pravočasno objavili.

Po zakonu bi morale to delati prvenstveno v korist skupnosti, katerim ta premoženja pripadajo. V resnici pa so se stvari drugače odvijale kljub protestom prizadetega prebivalstva in še zlasti kmetov, ki so pri izražanju svojih potreb in zahtev in kajpak tudi našli oporo v svoji strokovni organizaciji, to je v Kmečki zvezi. Naj navedem samo en primer, ki je dokaj značilen in zgovoren. Bazovski

živinorejci so že pred leti izrazili potrebo, da bi pasli živino na jusarskih zemljiščih. Ustanovili so pašniško zadružno in se obrnili na Tržaško občino, da bi dobili dovoljenje za ureditev in uporabo omenjenih zemljišč. No, leta so minila, živinorejci pa še vedno čakajo na ugoden odgovor. Takšnih primerov je bilo še in še. Zato ni preostalo drugega, kot da na osnovi zakona št. 278 iz leta 1957 zahtevamo, da se razpišejo volitve odborov, ki naj nadomestijo občine pri upravljanju jusarskih premoženj.

Bi na kratko orisali pristojnost jusarskih odborov?

Ti odbori bodo polnomočno upravljali jusarska premoženja, pri čemer bodo seveda morali upoštevati potrebe in koristi posameznih skupnosti. Premoženja bodo lahko namenili primarnim gospodarskim dejavnostim, npr. gozdarstvu in kmetijstvu, pa tudi drugim, npr. agriturizmu. Lahko jih bodo dajali v najem ali jih prodali (zakon med drugim določa, da jusarska premoženja niso podvržena javnim razlastitvam po navadnem postopku), izkupiček pa bodo morali vselej uporabljati v trajno korist dotičnih skupnosti. Sklepe jusarskih odborov bo seveda moral odobriti pokrajinski nadzorni odbor.

Vam je znano, če in kako delujejo

jusarski odbori drugod po Italiji?

Zakon št. 278 iz leta 1957 kajpak velja v vsej državi, osebno pa poznam nekatere primere, v katerih ga izvajajo dokaj uspešno. Tako je npr. ponekod v Karniji, kjer jusarski odbori upravljajo velika premoženja. Tu se često zgodi, da ljudje dajo več na kandidaturu za jusarskega odbornika kot pa na kandidaturu za občinskega svetovalca.

Kaj bi povedali glede oblike nastopanja na skorajšnjih volitvah na Tržaškem?

Mnim, da bi morali domačini doseči čim večjo enotnost, saj gre za upravljanje premoženj, ki so skupna last. Dobro bi bilo, da bi nastopili s skupnimi oziroma enotnimi kandidnimi listami, ki naj izražajo vse interese in komponente v njihovi sredi. Za to se zavzema Kmečka zveza. Mislim pa, da bi to stališče morale podpreti vse tiste politične stranke, v katerih se Slovenci tradicionalno prepoznavamo.

Pogovor zapisal M. B.

● V laboratoriju klinike Salus je bil tatič ponovno na delu. Vendar ni bil plen obilen, saj je v denarnici ameriške državljanke Katrine Ludlov Simonovič dobil le 40 tisoč lir in 40 ameriških dolarjev.

Z. Tavčar in M. Vovk o sodobni ženi

Petkovo srečanje v openskem Prosvetnem domu o položaju sodobne žene je bilo nad vse zanimivo, po svoje pa tudi malce drugačno od običajnih kulturnih srečanj. Hvalevredno pobudo je priredila Knjižnica Pinko Tomazič in tovariši v okviru svojih predavalnih večerov, gostji pa sta bili zamejska pisateljica Zora Tavčar in slovenska slikarka Melita Vovk.

»Preteza« za pogovor o položaju sodobne žene je knjiga Zore Tavčar »Poklical si me po imenu«, ki je izšla pred kratkim in katero je ilustrirala pisateljica bivša sošolka in dobra prijateljica Melita Vovk, ki delno živi na Bledu, delno pa na Holandskem. Knjiga Tavčarjeve je vsekakor svojevrstna na slovenskem literarnem obzoru, saj je pravzaprav knjiga o... ženskih imenih, slednja pa so, kot piše v uvodni besedi knjige, »preteza za razmislek o ženskih (pa tudi moških) vrlih in slabostih«.

Tudi razprava je bila zanimiva in raznolika; Tavčarjeva je namreč v svojem izvajanju zagovarjala radikalnejše, morda celo feministično stališče v odnosu do splošnega ženskega vprašanja, saj je probleme prignala do skrajnosti, da bi svoje trditve bolj podkrepila in obrazložila, medtem ko je bila Vovkova zmernejša in tako idealno dopolnjevala sogovornico. (dj)

Posvet PSI o upravljanju sredstev paketa

Urbanistični in kulturni razvoj morata vzporedno z gospodarskim

»Politične sile, ki sestavljajo krajevne uprave, se že osem mesecev igrakajo s pogajanjem in objektivno onemogočajo začetek reševanja nujnih razvojnih problemov v tržaški pokrajini. Z današnjo iniciativo, s konkretnim prispevkom za nov pristop do tržaške prihodnosti, želijo socialisti zaključiti dosedanje upravno izkušnjo in označiti začetek pogajanj za nove upravne večine.« To je skrit smisel uvodnega pomena, ki ga je na včerajšnjem posvetu PSI o gospodarskih razmerah na Tržaškem in o upravljanju sredstev iz paketa za Trst in Gorico, imel pokrajinski tajnik Augusto Seghene.

S pogljobljeno analizo aktualnega položaja z gospodarsko - upravnih vidikov, ki je v razpravi nalezela na izredno ugodne odmeve, mu je sledil deželni odbornik za bilanco in programiranje ter predsednik Sklada za Trst Giancarlo Carbone. Pojasnil je temeljne zaključke niza posvetov skladove komisije o načinu in namembnosti podeljevanja sredstev iz paketa in potrdil veljavnost predloga o ustanovitvi enega samega operativnega centra, ki naj bi podeljeval vsa razpoložljiva sredstva v sodelovanju s posameznimi ustanovami. Poudaril je, da bo izredno pozornost potrebno posvetiti rokom in jamstvom za investiranje ter preprečiti, da bi birokratske ovire razvedenile učinkovitost naložb. Vsekakor pa bo po njegovem mnenju nujno poskrbeti za povezavo novih inštrumentov in sredstev z že obstoječimi.

Zanimivo je bilo njegovo razmišljanje v zvezi z urbanističnim in arhitektonskim modelom razvoja mesta in pokrajine, ki mora ustrezati gospodarskemu razvoju prihodnosti. Pri tem se je po eni strani zgledevali po nekaterih zgodovinskih modelih, po drugi pa se temeljito lotiti kulturno - političnih problemov. Ustavil se je nato pri temeljnih vprašanjih, ki jih kaže čimprej rešiti: izdelava natančnega projekta za preureditev pristaniškega sistema in za uporabo starega pristanišča, rešitev vprašanja proste cone, ki je še daleč od ureditve, vprašanja zakona za obmejnjo območja, skrb za razvoj obrtnišva in drobne industrije v povezavi z javnim sektorjem, opredelitev alternativne za zaprtje rafinerije Aquila, upravljanje s teritorijem, lokacija premogovne termocentrale (ki so jo

po njegovih besedah hotele tržaške javne uprave, zlasti KD in LpT), razvoj raziskovalnih dejavnosti, urbanistični preustroj itd. Vse to je po Carbonejevih besedah nujno rešiti kot pogoj, da Trst dokončno krene po realistični poti lastnega oživljanja in razvoja.

Kot rečeno, so njegova stališča nalezela na široko odobravanje gostov, med katerimi so bili predsednik Rotacijskega sklada Antonini, pooblaščenec upravljatelj družbe Frilugliula Elio Geppi, direktor deželne zveze drobne in srednje industrije Nereo Tomizza, predsednik zveze CONGAFI ter sindikalni predstavniki Treu, Vilevich in drugi. Tomizza je za razliko od Antoninija, ki je predlagal ožjo tehnično koordinacijo upravljanja z razpoložljivimi sredstvi in instrumenti, vztrajal pri nujnosti tudi političnega usklajevanja in soglašal z zamisljivo Geppija o ustanovitvi takomenovane »valutnega območja«, ki naj bi Trst uvrstilo med največje zunanjetrgovinske centre v svetu. Zanimiv je bil tudi predlog tajnika UIL Vilevicha o načrtovanju urbanizacije Krasa v funkciji razvoja primernih proizvodnih in storitvenih dejavnosti, ki naj bi omogočilo razvoj obrti in kmetijstva ob premišljeni zaščiti teritorija. (vb)

Telovadna revija najmlajših Športne šole povsem uspela Včeraj na stadionu 1. maj praznik veselja, razposajenosti in vedrine

Preko sto otrok, prav toliko staršev, izredno zanimanje in navdušenje, glasba, živčav: tako je bilo včeraj popoldne na stadionu 1. maj med telovadno revijo najmlajših. Prireditev je že peta zaporedoma, letos pa ima še dodatni pomen, saj so bili

tokrat prvič prisotni tudi beneški otroci iz Špeta Slovenov. Slednji namreč zahajajo v predšolski center v Špetru, kjer so na pobudo slovenskih staršev organizirali dvojezičen otroški vrtec. Beneški otroci so si v jutranjih urah s svojimi spremljevalci

ogledali mesto, nato pa se udeležili revije, kjer so želi zasluženi aplavz.

Revija je bil praznik naših najmlajših, če pomislimo, da so bili prisotni, seveda in spremstvu staršev, tudi »sršenčki« stari od 2. do 3. leta. Devet skupin otrok je istočasno nastopalo na devetih različnih postajah, prisotni pa so bili otroci iz vrtecev v Miljah, pri Sv. Jakobu, v Ul. Conti, pri Sv. Ani, v Dijaškem domu, v Škednju, pri Sv. Ivanu in seveda iz Špeta.

Kot je v svojem uvodnem govoru poudarila vzgojiteljica Marija Bertok, ima ta zaključni telovadni nastop otrok iz vrtecev, ki obiskujejo športno šolo v Trstu, izreden pomen za tu živečo manjšino predvsem zaradi prisotnosti otrok in njihovih spremljevalcev iz Beneške Slovenije, ki so tako dokazali svojo vitalnost in navezanost na delovanje vse manjšine. Sicer pa je včeraj nabito poln balon na stadionu 1. maj dokazal, da je ta, že peta zaporedna revija najmlajših, izredno priljubljena med Slovenci, saj so se zanj potrudili vsi, od otrok do vzgojiteljev in staršev, ki so bili pri njej neposredno soudeleženi.

Veseli živčav v balonu na stadionu 1. maj

Pomisleki ekologistov o gradnji sinhrotrona v bližini Bazovice

Izredni komisar Območja za znanstvene in tehnološke raziskave Fulvio Anzellotti se je včeraj sestal s pokrajinskim Posvetovalnim odborom za ekološka vprašanja, ki mu predseduje pokrajinski odbornik za okolje Mario Martini. Obravnavali so vprašanje namestitve sinhrotronskega svetlobnega generatorja, ki naj bi ga na predlog znanstvenega odbora zgradili v neposredni bližini Bazovice.

Anzellotti je uvodoma osvetlil predlog znanstvenikov, ki ga je osvojil tudi upravni svet Raziskovalnega območja. Omenil je nadalje, da je bil predlog že uradno predložen tržaški občinski upravi, ki bi morala odobriti ustrezno varianto regulacijskega načrta, če bo seveda predlog sprejela.

V razpravi se je večina članov odbora povoljno izrekla o izdelavi sinhrotrona na Tržaškem, na dan pa so prišli številni pomisleki in ugovori glede njegove gradnje pri Bazovici. Tako je npr. Miro Opelt, ki v odboru zastopa Krajevno zdravstveno enoto, odklonil ultimativni značaj, ki ga Anzellotti pripisuje predlogu znanstvenikov, saj bi sicer bilo vsako posvetovanje o njem brezpredmetno, povrh pa predlogu manjka trdna znanstvena utemeljitev, ki bi upoštevala tudi naravno in družbeno okolje. Opelt se je zavzel za to, da bi sinhrotron po možnosti zgradili v mejah že obstoječega Raziskovalnega območja.

Podoben stališče, pa čeprav z različnimi poudarki, so zavzeli Lia Brautti in imenu Svetovnega sklada za naravo (WWF), Fabio Forti in imenu Ekološkega seminarja naravoslovne fakultete Tržaške univerze in v i-

menu Julijske alpinistične sekcije CAI, Enrico Mazzoli in imenu sekcije CAI »XXX Ottobre«, Franco Besenghi in imenu Speleološke komisije za Furlanijo - Julijsko krajino, medtem ko je predstavnik Italije nostre izrazil pripravljenost, da pristane na gradnjo sinhrotrona zunaj Raziskovalnega območja, a raje v bližini Padrič kot pa pri Bazovici.

Sestanka sta se kot opazovalca udeležila tudi predstavnika Koordinacijskega združenja kraških vasi Grčić in Malalan. Potrdila sta stališča, ki jih je Združenje nedavno izrazilo v svoji resoluciji. Pri tem moramo vsaj mimogrede izraziti začudenje, da v pokrajinskem Posvetovalnem odboru za ekološka vprašanja ni neposredno zastopana nobena slovenska organizacija. Ali ne bi ob italijanskih alpinističnih organizacijah do tega imelo pravico npr. tudi Slovensko planinsko društvo

Ob koncu sestanka je izredni komisar Anzellotti povabil odbor na obisk Raziskovalnega območja, da bi nadaljevali razpravo o namestitvi sinhrotronskega svetlobnega generatorja.

Občni zbor Gozdne zadruge

V zadrudnih prostorih v Padričah bo danes ob 9. uri 88. redni občni zbor Gozdne zadruge. Dnevni red predvideva poročila upravnega in nadzornega odbora.

V nedeljo v Repnu pohod po partizanskih poteh

Zveza VZPI - ANPI Repentabor v sodelovanju s KD Kraški dom in občino Repentabor bo v nedeljo, 18. maja, organizirala pohod po partizanskih poteh, ki je že lani dobro uspel. Želja organizatorjev je, da bi postal pohod nekaj tradicionalnega, na katerem naj bi se vsako leto srečevali občani. Predvsem pa je važno, da bi mladina občutila ideale NOB, da bi ti postali zanj nekaj živega in ne le del mrtve zgodovine. Celoten program bo potekal takole: ob 9. uri odhod s trga v Repnu, sledil bo pohod do javke v »Zeknjah«, nato pa partizanski piknik ob 13. uri v prvih dolinah pod Golcem. Razveseljivo je dejstvo, da se bodo z razliko od lani letos udeležile pohoda tudi nekdanje kurirke z onstran meje, točneje iz Dola, ki so med vojno sodelovale z repentabskimi. Prisotna bo tudi bivša partizanska zdravnica doktorica Pavla. Upati je le, da vreme ne bo nagajalo, ter da bo udeležba kar se da polnoštevilna. (S. Š.)

V soboto in nedeljo v Lonjerju že tradicionalna razstava vin

Kot je že postal običaj, se Lonjerji in Katinarci tudi v letošnjem maju pripravljajo na organizacijo Razstave domačih vin. Praznik domačega vina, ki že nekaj let privablja v Lonjer veliko število obiskovalcev, bo letos v soboto, 17. in nedeljo 18. maja, kot vedno v organizaciji domačih društev, in sicer kulturnega društva Lonjer - Katinara in športnega društva Adria.

Program je v glavnem že izdelan: letos bo ta izjemnega pomena, vsaj kar se tiče športne plati, ker bo na sporedu 20. jubilejna kolesarska dirka za Pokal Lonjerja, ki se uokvirja med prve podobne kolesarske dirke v šestdesetih letih na Tržaškem in jo imajo še danes za eno najpomembnejših dirk cikloamaterjev pri nas. Ostali program predvideva v soboto slikarski ex tempore za otroke, nakar bodo za prijetno vzdušje poskrbeli Neva, Mara in Germano. V nedeljo bo poleg že omenjene dirke, nastop pevskega zbora KD Primorsko iz Mačkolj, kateremu bodo sledili že tradicionalni gostje lonjerjskih praznikov, Veseli godci iz Boljunca. In seveda ne bodo manjkali domači vinogradniki s svojimi letošnjimi pridelki, brez katerih prav gotovo praznika ne bi bilo.

R. PEČAR

Jutri seja repentabskega občinskega sveta

Jutri, v ponedeljek, ob 20. uri se bo sestal repentabski občinski svet, ki bo med drugim razpravljal o davku na občinske usluge, o proračunu za tekoče finančno leto in o prošnji za nakup jusarskega zemljišča.

Obvestilo izletnikom na Južno Tirolsko

Izletnike, ki so se prijavili za izlet na Južno Tirolsko prosimo, naj dvignejo programe jutri, v ponedeljek, 12. t.m., na upravi našega dnevnika v Ul. Montecchi 6, med 9. in 12., ter med 15. in 17. uro.

Ob tej priliki prosimo tudi za poravnavo tretjega obroka.

Morebitne interesente obveščamo, da so na razpolago še štiri prosta mesta.

Uredništvo

Po podatkih tehnično-znanstvenega odbora

Radioaktivnost se še dalje zmanjšuje Včeraj v Trstu protestna manifestacija

Stopnja radioaktivnosti v naši deželi se počasi a vztrajno zmanjšuje. To je osnovni podatek tiskovnega sporočila tehnično - znanstvenega odbora, ki v Furlaniji - Julijski krajini od začetka meseca sledi radioaktivni onesnaženosti pri nas. V sporočilu je izrecno omenjeno upadanje koncentracije radioizotopov v zraku in v vodi, kot v prejšnjih dneh pa pristojne oblasti niso objavile nobenih številčnih podatkov o tem upadanju.

Pregledi pitne vode potrjujejo, da vodovodi niso onesnaženi. Tudi stopnja radioaktivnosti v zemlji se še naprej postopoma zmanjšuje. Tehnično znanstveni odbor vsekakor priporoča naj se prebivalstvo še vedno drži varnostnih in higienskih predpisov.

Včeraj popoldne je kakih 500 ljudi manifestiralo v Trstu zoper uporabo jedrske energije. Člani ekoloških združenj in društev, ki jim je jedrska energija trn v peti, so se najprej zbrali na Trgu Goldoni, od koder so v sprevedu odšli do Trga Unità.

Protestno noto o černobilski katastrofi in o zadržanju pristojnih oblasti v Furlaniji - Julijski krajini je sinoči izdala tudi tržaška federacija KPI. Komunisti uvodoma protestirajo, ker so sovjetske oblasti z zamudo priznale černobilsko tragedijo in objavile dokaj pomanjkljive informacije o jedrski nesreči. KPI nadalje meni, da so se italijanske oblasti z zamudo in dokaj zmedeno lotile perečega vprašanja radioaktivnega onesnaževanja. Prav tako zapoznel je bil odgovor pristojnih organov v na-

ši deželi. Ta zamuda je toliko hujša, ker je bila naša dežela med najbolj prizadetimi. KPI zato zahteva naj oblasti točno obveščajo prebivalstvo o nevarnostih radioaktivnega sevanja; nadalje se zavzema za ponoven pregled vsedravnega energetskega načrta (dotlej naj bi prekinili gradnjo jedrskih central) in ob koncu ponavlja svoje negativno mnenje o gradnji termocentrale na premog v tržaški pokrajini.

O radioaktivnem onesnaževanju v naši deželi bo v torek, 13. maja, raz-

pravljaj deželni svet. Na seji bo tudi govor o sestanku ministra za zdravstvo Degana, ministra za civilno zaščito Zamberletti in predstavnikov italijanskih dežel, ki je bil pred dnevi v Rimu, in na katerem je bil govor prav o koordinaciji ukrepov proti radioaktivnemu sevanju.

● Družba Trieste Consult je pred kratkim sprejela bilanco za leto 1985 in obnovila upravni odbor. Za predsednika so potrdili Gianfranca Viatorija.

Sestanek vrtnarjev na Kolonkovcu

Naši vrtnarji so se sinoči sestali na Kolonkovcu, da bi se domenili za prevoz prepovedane povrtnine v center za odjem AIMA v Fiumicellu

Danieleju 17 let in 8 mesecev, Andrei pa 10 let in 8 mesecev

Umor Valent: zvišane kazni obema mladima obtožencema

Tržaško prizivno sodišče za mladoletne je včeraj po sedmih urah posveta izreklo obsodbo proti mladoletnikoma, ki sta obtožena, da sta julija lani v Vidmu ubila 16-letnega Giacomu Valenta. Sodišče je le delno sprejelo zahteve javnega tožilca in obema zvišalo zaporne kazni. Daniele P. je bil obsojen na 17 let in šest mesecev zapora, Andrea M. pa bo moral odsedeti deset let in osem mesecev. Na prvostopenjskem procesu je sodišče obsodilo mladoletna Danieleja P. in Andrea M., na petnajst oziroma deset let zapora.

Med obravnavo na prizivnem sodišču je javni tožilec Franzot zahteval izredno visoke kazni: za Danieleja 30 let zapora, za Andrea pa 25 in šest mesecev. Svojo zahtevo je Franzot utemeljil, češ, da sta Andrea in Daniele zločin predhodno načrtovala in ju je pri tem vodil rasističen odnos do svojega soolca. Zaradi tega je izključil možnost, da bi sodišče prisodilo obtožencema olajševalne okoliščine.

Dogodek, ki je privedel na zatožno klop mladoletnika, se je zgodil julija lani v neki zapuščeni hiši v Vidmu. Tam sta namreč usmrtila Giacomu Valenta, 16-letnega temnopoltega studenta.

Prizivni obravnavi je prisostvoval le Daniele P., medtem ko je Andrea raje ostal v zaporu v Trevisu. Sled-

nji je v pismu sodišču zatrjeval, da je nedolžen. Daniele P. pa se je branil, češ, da je Giacomu zadal več desetih vbojnih udarcev.

Martone (KPI) zahteval sklicanje pokrajinskega sveta

Načelnik svetovalske skupine KPI v tržaškem pokrajinskem svetu Martone je pismeno pozval predsednika Pokrajine Marchia, naj čimprej skliče sestanek načelnikov skupin, da bi se dogovorili o bodočem delu pokrajinskega sveta. Martone med drugim zahteva, naj bi na dnevni red prve seje sveta dali resolucijo komunistične skupine, ki je zahtevala od stop odbora in soocanje med skupinami na osnovi nujnih in realističnih programov. Po mnenju komunistov bi morali sestaviti novo večino, ki naj bi do konca mandatne dobe uresničila politiko demokratičnega napredka in sožitja.

koncerti

Glasbena matica vabi na nastop, ki bo jutri, 12. t. m., ob 18. uri v Gallusovi dvorani v Ul. R. Manna 29.

Včeraj okrog poldne v Ul. Giarizzole

Prepir med upokojencema je imel hude posledice

Tudi manjši prepir lahko povzroči hude posledice. To je včeraj na lastni koži spoznal tudi 65-letni Attilio De Grassi iz Trsta, Ul. Giarizzole 27. Okrog poldneva je Attilio De Grassi srečal soseda, 67-letnega Giusta Zivca in kmalu se je med njima vnel »barvit«^o pogovor. Beseda da besedo in upokojenca sta kaj kmalu prešla na fizično obračunavanje. Sicer ni bilo to nič hudega, po pričevanju očitvecev sta se De Grassi in Zivec le prerivala. De Grassi je pri tem izgubil ravnovesje in trčil z glavo na rob parkiranega ford transit. Pri priči je izgubil zavest in zato so ga nemudoma pripeljali z rešilcem Rdečega križa v katinarsko bolnišnico. Dežurni zdravnik je ugotovil, da je ponesrečenec utrpel močan udarec v glavo, zaradi katerega je bil ob sprejemu v bolnišnico v komi tretje stopnje. Sprejeli so ga na oddelek za oživljanje in si zanj strogo pridržali prognozo.

Razlog spora še ni znan. Nekateri očitveci pa so trdili, da se je menda šlo za kupoprodajno pogodbo zemljišča. Attilio De Grassi in Giusto Zivec sta si bila celo sorodnika.

Trebenski godbeniki vabijo k sodelovanju

Godbeno društvo »Viktor Parma«^o iz Trebče namerava razširiti delovanje v ostale vasi Vzhodnega Krasa. V ta namen vabi vse, ne samo mlade, ki jih zanima tovrstna glasba, naj se udeležijo nastopa glasbenikov, ki bo v sredo, 14. maja ob 20. uri v Ljuškem domu v Trebčah.

V gosteh bodo imeli gojence glasbene šole iz Postojne. Po nastopu bo predstavnik godbe V. Parma dal vse potrebne informacije morebitnim zainteresentom.

ZAHVALA

Vsem dobrim ljudem, ki so z nami sočustvovali, ko nas je zapustila naša draga

Marija Kalc vd. Mezgec

se iz srca zahvaljujemo.

Posebna zahvala sorodnikom, našemu župniku, njenemu zdravniku, zdravnikom in osebju zdravstvene službe v Nabrežini, njenim prijateljem, vaščanom, darovalcem cvetja in v dobrodelne namene, pogrebem in vsem, ki so kakorkoli počastili njen spomin.

SVOJCI

Bazovica, 11. maja 1986

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so se tako lepo poslovlili od naše drage

Emilije Gruden por. Pernarčič

Najlepša zahvala za občutene besede g. dekanu Krečiču, ravnatelju srednje šole I. Gruden, vsem Aleksandrinim profesorjem in soolcem, vsem znancev in prijateljem, ki so naši dragi darovali cvetje in jo spremlili k zadnjemu počitku.

Zalujoči mož, hči, brat in drugo sorodstvo.

Štivan, Zgonik, 11. maja 1986

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Franca Petarosa

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

SVOJCI

Bazovica, Boršt, 11. maja 1986

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Sabine Guštin vd. Furlan

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin in jo pospremili na zadnji poti.

Zalujoči otroci z družinami, bratje, sestre in drugo sorodstvo.

Gabrovec, 11. maja 1986

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame

Ivane Puntar roj. Grilanc

se zahvaljujemo darovalcem cvetja, nosilcem cvetja, pevskemu zboru, župniku, dr. Radu Ukmarju, vsem, ki so se udeležili pogreba ter vsem, ki so z nami sočustvovali.

SVOJCI

Prosek, 11. maja 1986

ZAHVALA

Prisrčna hvala vsem, ki so z menoj sočustvovali ob izgubi drage žene

Kornelije Pertot roj. Baschi

Iskrena zahvala dr. Grudnu, g. župniku, cerkvenim pevkam, darovalcem cvetja, vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin in jo spremlili na zadnji poti.

Zalujoči mož Mirko in sorodniki.

Nabrežina, 11. maja 1986

Združenje Union izraža iskreno sožalje svojcem ob smrti Marije Zulian.

† Zapustila nas je naša predraga žena, mama, nona in sestra

Marija Slapnik por. Dilli

Pogreb bo jutri, v ponedeljek, 12. t.m., ob 13. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Boršt.

Žalostno vest sporočajo: mož Ruggero, sin Klavdij z ženo Alenko, hči Mariza z možem Karlom, vnuki Karin, Katrin, Ivan in Petra, sestra Sonja z družino in drugo sorodstvo.

Boršt, Praprot, 11. maja 1986

Ob prerani smrti drage Meri, izrekajo iskreno sožalje družini in svojcem, družina Palmino Gabrovec.

Učno, neučno osebje ter starši proseškega otroškega vrtca izrekajo iskreno sožalje ob izgubi drage mame.

Ob prerani in nenadomestljivi izgubi drage Merice izrekajo svojcem občuteno sožalje družine Zahar, Furlan, Rojc, Sancin in Toscani.

Smučarski odsek ŠD Breg izreka iskreno sožalje svojem voditelju Klavdiju Dilliju in družini ob smrti drage mame.

Ob izgubi drage Meri izrekata družini iskreno sožalje Raja in Danilo Glavina.

PD Slovenec iz Boršta in Zabrežca izreka iskreno sožalje svojemu pevcu Ruggeru in družini ob smrti drage žene oz. mame.

Godbeno društvo Nabrežina izraža iskreno sožalje predsedniku Karlu Gabrovcu in družini ob izgubi drage tašče.

† Dne 9. t.m. nas je v 75. letu starosti zapustila

Tončka Trobec roj. Žele

Pogreb bo jutri, 12. t.m., ob 12.45 iz kapelice koprškega pokopališča naravnost v rojstno vas Klenik pri Pivki.

Teško bo, težko brez naše mame! Zalujoči: Alma in Antonio, Gabrijela in Nino, Boris in Gabrijela ter vnuki Andrej, Tanja, Igor in Edvard.

Namesto cvetja na grob, darujte za Zvezo vojnih invalidov v Trstu, Ul. Montecchi 6.

Trst, 11. maja 1986

† Zapustila nas je naša draga mama, nona in pranona

Evgenija Rudež vd. Covacio

Pogreb bo jutri, 12. t.m., ob 8.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Zalujoči: sinovi Albert, Silvester in Evgen z družinami ter drugo sorodstvo.

Adelaide, Trst, Bani, 11. maja 1986

Zadnja pot Sabine Guštin

Veliko število pogrebcev je pospremlilo k večnemu počitku na proseško pokopališče priljubljeno Sabino Guštin vd. Furlan iz Gabrovca, ki je preteklega aprila slavila svoj 87. rojstni dan in je bila kot najstarejša vaščanka prava kraška korenina. Rodila se je kot druga izmed štirinajstih otrok »Bjelčev« družine iz Zgonika in se je omožila z Antonom Furlanom iz Gabrovca, kateremu je povila tri otroke. Družina se je preživljala s kmetijo in plačo moža, ki se je izučil kamnoseške obrti. V času zadnje svetovne vojne so njihovo hišo dalj časa okupirali nemški vojaki, vendar je Furlanova družina ohranila svojo narodno zavest in mož Anton je bil vaški predsednik OF. Pokojna Sabina je dolgo let nosila v Trst kmečke pridelke in tako pripomogla k družinskemu gospodarstvu. Zadnja leta je preživela v krogu svojih vnukov in pravnukov, vse dokler se ni po kratki boleznii prtrgala niz njenega življenja. (B.S.)

Poslednje slovo od Franca Petarosa

Pred dnevi smo se na domačem pokopališču poslovili od Franca Petarosa. Pogreba so se udeležili vaščani, borci in aktivisti. Franc je bil rojen v Borštu 23. 1. 1898. Kot njegovi bratje, se je tudi on izselil, zaradi fašističnega preganjanja v Jugoslavijo. Brat Valentin je bil interniran v taborišču Gonars in je na poti domov umrl zaradi bolezni in izčrpanosti.

Po vrnitvi iz Jugoslavije je Franc najprej živel v Trstu in nato na domu žene Pepce v Borštu.

Za časa OF je sodeloval na terenu, zbiral razni material za NOV. Ko so se v njihovi hiši, kjer je bila tudi kuhinja, zbirali partizani in aktivisti, je stražil na dvorišču in na cesti. V hišo so se zatekli aktivisti, partizani, večkrat tov. Kristjan Kozlovič - Štefan, tov. Rugero Haas in žena Albina (nečakinja tov. Pepce), ki sta bila zverinsko mučena od Collottija in pomagavev in tik pred svobodo ustreljena na Opčinah.

Za sodelovanje v OF je prejel priznanje.

Sinu Zorku in ostalim sorodnikom iskreno sožalje.

izleti

Sekcija SSK za Devin - Nabrežino organizira 17. in 18. maja avtobusni izlet na Koroško. Vpisovanje pri Antku Terčonu - tel. 299509 in Ivanu Breclju tel. 208270 do zasedbe razpoložljivih mest.

Združenje Union Sv. Ivan — Podlonej priredi kulturni izlet na Vrhniko, Vrbo in na Bled dne 25. t. m. Vpisovanje vsak dan od 17. do 19. ure v Ul. Valdirivo 30, II. nadstropje, razen v sobotah, tel. 040/61011.

včeraj-danes

Danes, NEDELJA, 11. maja
ZIGA
Sonce vzide ob 5.39 in zatone ob 20.24 — Dolžina dneva 14.45 — Luna vzide ob 6.42 in zatone ob 22.24.

Jutri, PONEDELJEK, 12. maja
PANKRACIJ

PLIMOVANJE DANES: Ob 5.29 najnižja -56 cm, ob 12.03 najvišja 20 cm, ob 16.46 najnižja -8 cm, ob 22.44 najvišja 45 cm.

PLIMOVANJE JUTRI: Ob 5.58 najnižja -53 cm, ob 12.44 najvišja 16 cm, ob 17.08 najnižja -2, ob 23.04 najvišja 40 cm.

VREME VČERAJ: Temperatura zraka 20,5 stopinje, zračni tlak 1023 mb ustajen, veter vzhodnik 6 km na uro, vlaga 57-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 16,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI:

RODILI SO SE: Jarmila Kodrič, Alessandro Colombo, Monika Lucas, Erik Franceschini, Alessandro Licciardello, Debora Castriotta, Giada Cerniani, Paola Vatta, Davide Zucca, Daniele Cingulin, Giulia Cocolo, Kalin Alan Mahne.

UMRLI SO: 52-letni Emmanuele Delaluce, 89-letna Rosa Capasso, 82-letna Antonia Levantin, 97-letni Giuseppe Grasso, 51-letna Maria Slapnik, 90-letna Giuseppina Kocjancic, 73-letna Giacominna Braico, 83-letna Virginia Vergna, 71-letni Francesco Lipanje, 80-letni Giovanni Napoli.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Nedelja, 11. maja 1986

(Od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)
Trg S. Giovanni 5, Trg sv. Jakoba 1, Ul. dei Soncini 179 (Škedenj), Ul. Revoltella 41, Trg Garibaldi 5, Ul. dell'Orologio 6, Mazzinijev drevored 1 — MILJE.

(Od 13.00 do 16.00)

Trg S. Giovanni 5, Trg sv. Jakoba 1, Ul. dei Soncini 179 (Škedenj), Ul. Revoltella 41, Mazzinijev drevored 1 — MILJE.

85 LET
Kd F. Prešeren
BOLJUNEC
1901-1986

V soboto, 17. t. m., ob 20.30 v gledališču F. Prešeren

SREČANJE TAMBURAŠKIH SKUPIN

Nastopajo: tamburaški zbor PD iz ADLEŠIČEV v Beli krajini, tamburaška skupina KUD PTT z Reke, tamburaška skupina SPD JEPABAŠKO JEZERO iz Loč na Koroškem, tamburaška skupina ZELENI JURJI iz Črnomlja ter tamburaška skupina KD FRANCE PREŠEREN iz Boljunca.

gledališča

SSG
Slovensko stalno gledališče bo jutri, 12. t. m., gostovalo s pravljico "Mali princ" na osnovni šoli v Križu ob 9.15, ob 11. uri pa v vrtcu na Proseku; v torek, 13. t. m., ob 9.30 in 10.30 v vrtcu na Opčinah; v sredo, 14. t. m., ob 9. uri v vrtcu v Gropadi, ob 11. uri pa v vrtcu v Bazovici in v soboto, 17. t. m., na osnovni šoli na Repentabru ob 10.30.

VERDI
Simfonična sezona "Pomlad 86"
V četrtek, 15. t. m., ob 20.30 koncert (red A). Dirigent Muhai Tang, pianist Josè C. Cocarelli. Na sporedu Beethovne, Chopinove in Dvoržakove skladbe.

Velika dvorana
Jutri, 12. t. m., ob 20. uri: Koncert filharmoničnega orkestra iz Novosibirska. Dirigent Arnold Kac.

Okrogla dvorana
V torek, 13. t. m., ob 19.30: Mladi mladim. Drago Arko — violina, Mateja Heller — flavta in Vlasta Doležal — Rus — klavir.

Srednja dvorana
Jutri, 12. t. m., ob 19.30: Branko Homan — Pavle Lužan "Noč do jutra", Prešernovo gledališče — Kranj.

V sredo, 14. t. m., ob 19. uri: Srečanje slovenskih mladih glasbenikov treh dežel: Furlanije — Julijske krajine, Koroške in Slovenije.

Mala dvorana
V soboto, 17. t. m., ob 10. uri in 11.30: Otroška matineja. Vodil bo Miran Čanak.

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE
Danes, 11. t. m., ob 17. uri gostovanje PDG Nova Gorica v Trstu z Brechtovo — Weillovo "Opero za tri groše". Režija Jan Skotnicki.

(Od 20.30 do 8.30 — nočna služba)
Trg Garibaldi 5, Ul. dell'Orologio 6, Mazzinijev drevored 1 — MILJE.

ZGONIK (tel. 229373) — Od 8.30 do 13.00. Od 13.00 dalje samo po telefonu za najnujnejše primere.

Od ponedeljka, 12. maja, do sobote, 17. maja 1986)
(Od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30) (tudi od 13.00 do 16.00)

Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2.
PROSEK (tel. 225141 ali 225340) in ŽAV-LJE (tel. 274630) — samo po telefonu za najnujnejše primere.

(Od 19.30 do 20.30)
Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2, Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2.

PROSEK (tel. 225141 ali 225340) in ŽAV-LJE (tel. 274630) — samo po telefonu za najnujnejše primere.

(Od 20.30 do 8.30 — nočna služba)
Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2.
PROSEK (tel. 225141 ali 225340) in ŽAV-LJE (tel. 274630) — samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

LOTERIJA

BARI	11	45	34	59	76
CAGLIARI	12	65	25	56	78
FIRENCE	62	76	74	26	79
GENOVA	16	22	48	63	32
MILAN	12	43	75	49	51
NEAPELJ	45	25	81	28	35
PALERMO	54	19	81	17	2
RIM	41	85	55	64	73
TURIN	55	81	67	49	28
BENETKE	45	20	41	46	12

ENALOTTO
1 1 2 1 1 X X X X 1 2

KVOTE:
12 — 51.471.000 lir
11 — 1.748.000 lir
10 — 142.000 lir

SKD I. GRUDEN
priredi
danes, 11. t. m., ob 18. uri v društvenih prostorih nastop mladinske dramske skupine SKD TABOR z veseloigro
»FIGOLE FAGOLE«
Režija OLGA LUPINC
VABLJENI!

SLOVENSKI KLUB V TRSTU
Ulica sv. Frančiška 20
vabi v torek, 13. t. m., ob 20.30 na okroglo mizo
ENERGIJA IN OKOLJE NA TRŽAŠKEM
Sodelujejo politiki in ekologi: inž. Franc Pisani, Aleš Lokar, Stojan Sancin, Jurij Vodopivec in Andrej Wehrenfennig.

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
Ciklus predavaj 1986
PODOBE SREDNJEVROPSKE STVARNOSTI
Robert Luven
Claudio Magnabosco
DOLINA AOSTA MED ITALIJO IN FRANCIJO
V četrtek, 15. t. m., ob 18. uri
TRST - Trgovinska zbornica, Ul. S. Nicolò 5

TK Galerija
SKD Tabor - Opčine
vas vljudno vabita v četrtek, 15. t. m., na otvoritvi razstav
BOGDANA GROMA
Ob 18. uri otvoritev razstave novjših slik v TK Galeriji, Ul. sv. Frančiška 20; ob 20. uri otvoritev razstave tapiserij v Prosvetnem domu na Opčinah.

kino.
ARISTON - 17.30, 22.00 *Papà è in viaggio di affari*, dram., Jug. 1985, 127'; r. Emir Kusturica; i. Moreno de Bartolli, Miki Manojlovič.
EXCELSIOR I - 17.30, 22.15 *La bonne*, er., It. 1986, 90'; r. Salvatore Samperi; i. Florence Guerini, Katerine Michelsen.
EXCELSIOR II - 17.30, 21.45 *Diavolo in corpo*, dram., It. 1986, 120'; r. Marco Bellocchio; i. Maruška Detmers, Federico Pitzalis □□
FENICE - 16.00, 22.15 *Delta Force*, akc., ZDA 1985, 129'; r. Menahem Golan; i. Chuck Norris, Lee Marvin.
GRATTACIELO - 17.00, 22.15 *Il mostro di Firenze*, dram., It., 1986, 100'; r. Cesare Ferrario; i. Leonard Mann, Bettina Giovannini □□
MIGNON - 15.30, 22.15 *Sweet dreams*, Dram., ZDA 1985, 116'; r. Karel Reisz; i. Jessica Lange, Ed Harris.
NAZIONALE I - 15.30, 22.00 *Il giustiziere della notte 3*, dram., ZDA 1986, 95'; r. Michael Winner; i. Charles Bronson, Deborah Raffin.
NAZIONALE II - 15.30, 22.00 *Voglia di vincere*, fant., ZDA 1985, 92'; r. Rod Daniel; i. Michael J. Fox, James Hampton.
EDEN - 15.20, 21.30 *L'amante bisex 2 in Strani desideri*, porn. □□

CAPITOL - 15.30, 22.00 *Rocky IV*, dram., ZDA 1985, 91'; r. Sylvester Stallone; i. Sylvester Stallone, Dolph Lundgreen.
ALCIONE - 16.30, 22.00 *Gremlins*, fant., ZDA 1984, 115'; r. Joe Dante; i. Zack Galligan, Harty Haxton.
LUMIERE FICE - 15.30, 22.00 *Silverado*, western, ZDA 1985, 110'; r. Lawrence Kasdan; i. Kevin Kline, Scott Glenn.
VITTORIO VENETO - 16.00, 22.15 *L'alcova*, porn., 1985; r. Joe D'Amato; i. Lili Carati, Annie Belle. □□
NAZIONALE III - 16.00, 22.15 *Nove settimane e 1/2*, er. dram., ZDA 1985, 120'; r. Adrian Lyne; i. Mickey Rourke, Kim Basinger. □
RADIO - 15.30, 21.30 *Fantasie di dolci porcellone*, porn. □□

Prepevedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

menjalnica

Ameriški dolar	1.480.	Japonski jen	8.
Nemška marka	683.	Švicarski frank	821.
Francoski frank	212.	Avstrijski šiling	97.
Holandski florint	606.	Norveška krona	214.
Belgijski frank	31.	Švedska krona	211.
Funt sterling	2.280.	Portugalski eskudo	10.
Irski sterling	2.060.	Španska peseta	10.
Danska krona	183.	Avstralski dolar	1.070.
Grška drachma	10.	Debeli dinar	3,90
Kanadski dolar	1.060.	Drobni dinar	3,90

SKLAD »MITJA ČUK«
prireja
ORIENTALSKI VEČER
karateja, juda in joga
v soboto, 17. t. m., ob 20. uri v kulturno-športnem središču v Zgoniku.

razna obvestila
Društvo slovenskih upokojencev v Trstu sklicuje v petek, 16. maja, svoj redni občni zbor, ki bo v mali dvorani Kulturnega doma v Ulici Petronio 4, ob 10. uri v prvem in ob 10.30 v drugem sklicanju.
Društvo slovenskih izobražencev v Trstu vabi jutri, 12. t. m., ob 20.30 v Peterlinovo dvorano na srečanje z zadrugo DOM in društvom STUDENCI o političnem in kulturnem delu med katoličani v Benečiji.
Društvo slovenskih likovnikov obvešča člane, da je redni sestanek jutri, 12. t. m., ob 19.30 na sedežu društva.

RAZPIS
Društvena gostilna Prosek razpisuje natečaj za novega gostilničarja.
Prošnje sprejema tajnik društva STANKO PRAŠELJ — Prosek 188.
Odbor

mali oglasi
IZGUBIL SE JE dve leti star ovčar v okolici Gropade, Padrič in Trebč. Sliži na ime Elsa. Tel. na št. 228547.
37-LETNI FANT bi rad spoznal gospe ali gospodične za iskreno prijateljstvo. Tel. na št. 040/567260 - Giorgio.
17-LETNI FANT išče zaposlitev po možnosti v trgovini. Tel. na št. 040/227212.
OSMICO je odprl Frandolič v Slivnem 25.
PRODAM motorni čoln 570, motor evinrude 85 HP s kabino. Tel. na št. 040/213772.
PRODAM fiat 128 cl, letnik 1976 v dobrem stanju po ugodni ceni. Tel. na št. 040/228352 v večernih urah.

OSMICO je odprl Zoran Pangerc v Dolini 474.
JADRNICO TIP EAU VIVE, dolžina 5 m, prodam po zelo ugodni ceni. Tel. (samo resno zainteresirani) ob uri kosila ali večerje na št. 040/911119.
PRODAM renault 5 GTL, letnik 1980 v dobrem stanju po zelo ugodni ceni. Tel. na št. 040/220438.
PRODAM fulotko Rolle 3 in 1 z verando in vsemi pripomočki. Cena 2.000.000 lir. Tel. na št. 040/229285 ob uri kosila.

ZA RAZŠIRITEV finančnih storitev in skupnih investicijskih skladov iščemo dve kvalificirani osebi obeh spolov, ki imata izkušnjo s prodajo na domu in sta stari od 25 do 30 let. Nudimo jima možnost vključitve v že delujočo strukturo. Zanimivi finančni pogoji. Le če vas resno zanima, telefonirajte v ponedeljek, 12. t. m., med 9. in 12. uro na št. 040/64825.
PRODAM prostorno hišo potrebno popravila z vrtom in dvoriščem v okolici Doline. Prodaj nezazidljivo zemljišče 1.800 kv. m v Dolini. Tel. na št. 040/228390.
PRIPELJEM na dom zemljo ali gnoj. Tel. na št. 040/299453 ob 13. do 15. ter od 19. ure dalje.

HIŠNO POMOČNICO iščem 2-krat tedensko. Tel. na št. 040/747736.
NAJBOLJŠI PREPARATI za nego telesa pred poletno sezono ta teden stanejo manj. Profumeria 90, Narodna ul. 118, Opčine.
UVOZNO/IZVOZNO podjetje potrebuje izkušeno delovno moč za vodenje administracije in komputiziranega knjigovodstva. Plača po učniku. Prošnje poslati na Oglasni oddelek Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Knjigovodstvo".
MLADA družina išče v najem stanovanje v Trstu ali okolici. Tel. na št. 040/299762.
IŠČEMO žensko osebe srednjih let za čiščenje stavb. Telefonirati od ponedeljka dalje od 8.30 do 13. ure na št. 040/69540.
ODDAM 40-letno dejavnost, vključeni prostori, za pohištvo, elektrogradnja, naprave, televizorje, radio ter električni material. Tel. na št. 040/741317.

NAKUPNI TEČAJI 9. 5. 1986

čestitke
Včeraj je praznoval 60 let **VILKO SMOTLAK** iz Mačkolj. Še mnogo zdravja in srečnih let mu želijo Bazilija, Vesna, Vanja, Sergij in vsi prijatelji.
Včeraj je v Ricmanjih praznovala 91. rojstni dan naša **URŠKA**. Ob častljivem jubileju se je z najpristrčnejšimi voščili spominjajo Vinko in Lili ter Nadja z družinama.
Na Padričah praznujeta danes **LUCIANA** in **GIULIO PAOLI** 25-letnico poroke. Še mnogo skupnih in srečnih let jima želi družina Smotlak.
Danes praznujeta svojo 25. obletnico poroke **LUCIANA** in **GIULIO PAOLI** s Padrič. Še na mnogo skupnih nadaljnjih let jima želi Jelka z družino.

Včeraj sta praznovala v Boljuncu 50 let poroke **JUŠTINA** in **JOŽE STAREC**
Še mnogo skupnih in srečnih let v krogu svojih dragih jima želim sinova Danilo in Silvi z družinama, vnuki Robi, Pavlo z družino in Dean ter pravnuk Erik.

Daleč od svojih dragih se je včeraj **MARJO** srečal z **Abrahamom**. Vsega v izobilju mu želim
prijatelji sekcije Slovenske skupnosti Devin - Nabrežina

MARJO KRALJ
je prestopil včeraj važno mejo svoje življenja. Abraham ga je srečal na življenjski poti.
Marjo! Odborniki in člani SK Devin ti iz srca želijo, da bi med nami preživel še drugega pol stoletja.

KD F. VENTURINI
sporoča
da je v teku vpisovanje v **GLASBENO ŠOLO za diatonično harmoniko** pod vodstvom **Zorana Lupinca**.
Prijave na sedežu društva v Centru A. Ukmar - Miro pri Domju od 16. do 17. ure (tel. 040/281196).

pomlad čas porok
LA ROSA
moške in ženske slavnostne obleke, ki dopolnjujejo vašo osebnost.
RONKE - Tel.: 0481/777575

Cavallar
draguljarna
srebrnina
ure
TRST - Ul. S. Lazzaro 15 - Tel. 65297

Modi d'amore vabila darila bomboniere
TRST - Drev. XX. Settembre 21 - Tel. 764042

Furlan
poročno darilo ***
izraz ljubezni
poročni sezname
UL. CARDUCCI 20 - TEL. 795071
UL. MURATTI 4 - TEL. 795542
UL. VIDALI 9 - TEL. 763563

Klara frizerski salon
Sesljan 52
Telefon: 299021

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE Tel.: Sedež 61446 - 68881
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA Agencija Domjo 831-131

Kriza v občinah na Goriškem

MARKO WALTRITSCH

Koalicija KD - PRI - PSDI na občinah v Trzinu ima dvajset od štiridesetih svetovalcev. Koalicija PRI - KPI - PSDI - Zeleni na občinah v Gradežu ima deset od dvajsetih svetovalcev. Koalicija KD - PSI - SSK v goriški pokrajinski upravi ima dvanajst od štirindvajsetih svetovalcev. Enostrankarski odbor KPI v Starancu ima deset od dvajsetih svetovalcev. Petdesetodstočno razporeditev svetovalcev zadošča za normalno upravljanje, zatakne pa se takrat ko morajo v izvoljenem svetu odločiti o posojilu, oziroma o kateremkoli finančnem vprašanju. Brez absolutne večine v tem primeru ne gre. Sem sodi tudi letni proračun, s katerim se bodo tudi prej omenjene krajevne uprave soočile v kratkem. Za odobritev letošnjega proračuna (to bo treba narediti najbrž do konca junija) bo potrebna absolutna večina. Treba bo torej razširiti koalicije. Če proračun ne gre skozi pride na občino komisar.

Na Goriškem imamo torej vrsto težav v krajevnih upravah. Dodajmo tem še goriški primer, kjer je prišlo do razhajanja med županom Scaranom in njegovo stranko, krščansko demokracijo. Marsikdo v njej bi se ga red znebil. Ni še jasno, ali bo Scaran odstopil ali bo ostal na svojem mestu. Demokristjani imajo že novega kandidata, Giannina Ciuffarina, ki je bil dolgo let odbornik.

Sicer pa ima kriza na Goriškem korenine v zdravstveni politiki. Bodo ali ne bodo uresničili načrt preosnovne zdravstva? KZE ima letos nad 40 milijard lir primanjkljaja. Pravi, da imamo preveč kapacitet. Zaradi tega je prišlo do razbitja štiri-strankarske koalicije v Gradežu in osnovanja zavezništva med PRI, PS DI, komunisti in zelenimi. Nova koalicija v Gradežu je imela posledice na pokrajini, kjer so bili iz odbora vrženi republikanci in socialdemokrati. Slednji so se nad socialisti maščevali v Trzinu in razbili levo koalicijo s komunisti. V Trzinu je prišlo do novega odbora, iz katerega so izločeni KPI in PSI. V vrstah socialistov so se pokazala različna gledanja. En svetovalec je zapustil stranko in s tem, da je prešel k socialdemokratom, omogočil sestavo novega sredinskega odbora. Kljub temu, da so številke pokazale, da levega odbora ni moč več obnoviti, je večina v socialistični stranki na njem vztrajala. A le do predvečera izvolitve demokristjanskega župana. Takrat so se socialisti odločili, da sodelujejo z demokristjani, a pod pogojem, da se razčistijo pojmi v Gradežu in na pokrajini. KD, PSDI in PRI niso tega hoteli sprejeti. Pritisnili so in izvolili župana.

Trziški primer je odjeknil na deželni ravni. V petek so socialisti prekinili sodelovanje v deželnem odboru. Napovedali so enako stališče v odboru pokrajini in občin v vsej deželi, dokler se ne razčisti trziški primer.

Najbrž so vse politične sile krive za težave, za spore, za prepočasno razpravljanje, za zakasnitve. Potrebno bi bilo malo več potrpežljivosti, marsikdaj tudi več realizma. Nesoglasja na Goriškem pa utegnejo povzročiti krizo v vsej deželi. Nujni pa so hitri ukrepi, sicer proračuni ne bodo izglasovani. Prihod komisarja pa bi pomenil predčasne volitve.

Precej kontaminirana je še zelenjava, manj pa mleko

Radioaktivnost v zraku včeraj občutno manjša

Najnovejši podatki o radioaktivni okuženosti na Goriškem, ki nam jih je posredoval dr. Luciano Benini iz fizikalnega laboratorija Tržaške krajevne zdravstvene enote, kažejo na postopno normaliziranje stanja. Nekatere vrednosti so še dokaj visoke, vendar v mejah, ki so jih zabeležili včeraj. Po drugi strani je nekaj znakov, ki kažejo na upadanje kontaminacije.

V zraku so včeraj izmerili 0,02 nanokirija jodovega izotopa I31 na kub. meter. Ta vrednost je najnižja, kar so jih pri nas izmerili po incidentu v Černobilu. Prvič so jo zabeležili v petek zvečer, nato pa je bila pri včerajšnjih merilih skoraj konstantna.

Novih primerkov zelenjave z Goriškega v laboratoriju niso prejeli, pač pa so analizirali šest primerkov zemlje. Meritve so potrdile podatke iz prejšnjih dni. Največ so v zemlji izmerili do 45 nanokirijev v litru. Iz tega sklepajo, da je stopnja onesnaženosti na sveži listnati zelenjavi stabilna, čeprav z dokaj visokimi vrednotami (okrog 400-500 nanokirijev v vsakem kilogramu).

Tudi nihanja v mleku se ujemajo z onimi iz prejšnjih dni in gredo od 0,5 do približno 5 nanokirijev v litru. Razveseljivo pa je, da so v zadnjih dneh primerki s 5 nanokiriji vedno redkejši.

V sodelovanju z goriško KZE stalno nadzorujejo tudi vodo v Soči, iz katere črpata tako goriški kot vodovod CAFO. Včerajšnje meritve so po-

trdile, da pitna voda ni okužena, saj so v njej zasledili skoraj neznatne doze radioaktivnih delcev.

S civilne zaščite so nam včeraj posredovali dva podatka o merilih, ki jih v teh dneh izvajajo gasilci. Včeraj ob zori je bil nivo sevanja v zraku po teh merilih enak povprečju za severno Italijo. V kilogramu trave na letališču pa so gasilci v četrtki izmerili 99 nanokirijev joda I31 in 11 nanokirijev cezija I37. Ta podatek se nikakor ne ujema z merili tržaške

KZE v zelenjavi, kjer so ugotovili tudi osemkrat večje vrednosti. To pa je morda odvisno od tega, da se na širokem listju zelenjave zbira več radioaktivnosti kot pa na bilkah trave.

Po stališču, ki ga je te dni zavzela KPI, so se včeraj oglašili tudi goriški Zeleni. Na Travniku so pred Prefekturo raztegnili 15 metrov dolg transparent z napisom »Jedrsko energija, ne hvala!«. Čuvaj javnega reda so transparent nemudoma odstranili.

Poročali smo o 28 konjih, ki so bili od 2. maja ustavljeni na goriškem kolodvoru. Živali so ves ta čas bile zaprte v vagonih, brez krme in vode. En konj je poginil, drugi pa so izgubili po 60-70 kg teže. Vest nam je posredoval včeraj popoldne jugoslovanski mejni veterinar, dr. Milan Svirar, ki je to neznašljano krutost odkril včeraj, ko je z italijanskim kolegom lahko pregledal živali. Konje so začasno premestili na mejni prehod pri Štandrežu, kjer je opremljen hlev.

Stanje, ukrepi in nasveti na Novogoriškem

Mnogi v Gorici se v teh dneh sprašujejo kakšno je točno stanje in kakšne ukrepe so sprejeli v Novi Gorici, kjer okuženost ne more biti zelo različna od tukajšnje. Kdor je sledil ljubljanskemu televizijskemu dnevniku, je gotovo slišal zaskrbljujoče podatke s Tolmanskoga. Tam so izmerili posebno visoke stopnje sevanja, predvsem zaradi izdatnejših padavin. Težave so nastale s pašo živine, ker že primanjkuje suhe krme.

Večina mleka na območju novogoriške in sosednih občin je bila v teh dneh neuporabna, zato ga usmerjajo v predelavo. V Kobaridu so navadno predelovali v prah po 35 tisoč litrov mleka dnevno, sedaj pa ga vsak dan po 80 tisoč litrov. Na osnovi pregledov pa je neoporečno mleko iz Bovca, kjer imajo približno 200 krav stalno v hlevu in jih krmijo s senom.

Veliko škodo so utrpeli tudi povrtninarji. V prejšnjih dneh so morali uničiti več kot 200 ton sveže zelenjave, od teh približno dve tretjini solate. Samo pri Kmetijskem kombinatu Vipava ocenjujejo, da so do-

slej skupaj s kooperanti utrpeli škodo v višini 3,5 milijarde starih dinarjev. Glede zelenjave so prav včeraj posredovali razveseljivo vest, da na primerkih z Mirenškega in iz Vrtojbe analize niso pokazale zaskrbljujočega nivoja okuženja, zaradi česar posebni ukrepi ne bi bili potrebni.

Kaj pa svetujejo strokovnjaki? Ob ugotovitvi, da je vsa zelenjava, ki je bila na prostem po 29. aprilu kontaminirana in da imajo radioaktivni jodi razpolovilno dobo 8 dni, ter upoštevajoč vrednosti, ki so jih izmerili v prejšnjih dneh, ne priporočajo uživanja zelenjave dokler ne preteče vsaj 45 dni od zadnje kontaminacije. V 80 dneh, pravijo, pa v naših krajih radioaktivnega onesnaženja ne bo več. Zelenjavo in gozdne sadeže, ki jih je mogoče konzervirati, posušiti ali globoko zamrzniti je torej bolje shraniti za dva meseca. Ostalo zelenjavo je bolje zavreči, izpraznjene gredice pa na novo zasejati ali zasaditi z zelenjavo, ki bo primerna za uživanje kasneje.

Odkritje spomenika deportirancem

V spominskem parku so včeraj popoldne slovesno in z vojaškimi častmi ter ob udeležbi številnih predstavnikov civilnih in cerkvenih oblasti, odkrili spomenik deportirancem v Jugoslavijo. Obeležje, na katerem je vklesanih 665 imen občanov, ki naj bi bili izginili ob koncu vojne in tudi posvetilo, je na včerajšnji slovesnosti sprejel v varstvo, v imenu goriške občine, župan Scaran. Po večini je namreč treba, da je pobudo za postavitev spomenika dal odbor sorodnikov izginulih, da pa jo je goriška občina takoj podprla, kakor je na slovesnosti povedal sam župan. Finančno so pobudo podprle tudi nekatere druge javne ustanove, goriška pokrajina, dežela, razna združenja in bojevniške organizacije, poleg posameznikov.

Na včerajšnji slovesnosti, ob številni udeležbi občanov in še zlasti številni udeležbi raznih bojevniških združenj, in ki se je pričela s prihodom goriškega občinskega prapora, je imel glavni govor goriški župan Scaran. Uvodoma je dejal, da je bil namen vseh, ki so si prizadevali za postavitev obeležja, da bi le to postalo simbol miru, sprave in krščanskega odpuščanja in da bi se ob upoštevanju tega duha morali izogniti polemikam in strukturaliziranju. Žal je do tega tudi prišlo, je dejal Scaran, ki je nato precejšen del govora namenil zavračanju stališč, ki jih je glede obeležja sprejelo »lokalno združenje, ki kljub vsemu uživa italijansko državljanstvo in kot posledico tudi vse pravice in ustavne svoboščine«. Župana so med njegovim izvajanjem nekajkrat prekinili s plo-

skanjem.

V znamenju miru, krščanske sprave in odpuščanja je izzvenela homelija nadškofa Bommarca, ki je daroval mašo. Med mašo je pel zbor Monte Sabotino.

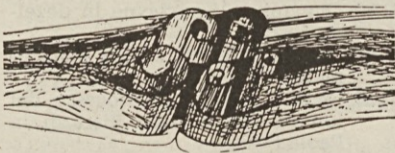
Na slovesnosti so bili prisotni tudi nekateri predstavniki javnih ustanov, oziroma strank. Tako smo na častni tribuni opazili poslanca Rebullo, deželnega odbornika Brancatija, deželnega svetovalca Paguro, prefekta dr. Garsio. Številno je bilo zastopstvo goriške občine, medtem ko je bilo predstavnikov drugih občin zelo malo. Pozdravni telegram so med drugimi poslali minister Spadolini, tržaški prefekt De Felice in podpredsednik deželne vlade Renzulli.

Slovenski Dijaški dom
„Simon Gregorčič“

VABILO

na

Srečanje ob 40 letnici

25. maja 1986 od 16. ure dalje

Jutri posvet o prosti coni

V pokrajinski sejni dvorani bo jutri javni posvet o Goriški prosti coni, ki ga pripravlja sindikalna zveza CGIL - CISL - UIL, pod geslom »Prosta cona — za koga in kaj«. Kakor znano, je bila veljavnost zakona o prosti coni, ki je zapadel ob koncu lanskega leta, podaljšana do 31. 12. 1986.

Do konca leta naj bi torej pripravili besedilo novega zakona in ga tudi odobrili. Sindikalna zveza CGIL - CISL - UIL je na to vprašanje opozorila že ob koncu leta 1982 in takrat tudi že izdelala nekaj predlogov. Nekateri ostajajo še zmeraj veljavni, predvsem pa splošna usmeritev: prosta cona naj ne bi prinašala koristi samo ožjemu krogu operaterjev, ampak naj bi pomenila vzvod za okrepitev in posodobitev splošne gospodarske strukture v krajih ob meji, predvsem na Goriškem. Posvet se bo pričel ob 9. uri.

Proslava 40-letnice revije Pastirček

V Katoliškem domu v Gorici bo danes 7. Pastirčkov dan, združen s proslavo 40-letnice izhajanja te revije. Glavni del prireditve se bo pričel ob 16. uri, ko bodo nastopili otroci iz raznih krajev na Goriškem in Tržaškem in ko bodo podelili tudi nagrade in priznanja. V dopoldanskem času bo v Katoliškem domu ex tempore za otroke, še prej pa (ob 10. uri) na Placuti verski obred.

Pokrajinski svet

Goriški pokrajinski svet se bo sestal jutri ob 17. uri. Nova seja pokrajinskega sveta pa je napovedana tudi za petek, 16. t.m., ob 17. uri. Predvidoma bodo na jutrišnji seji ratificirali tudi sklep ožjega odbora o finančnem prispevku za spomenik deportirancem.

prireditve

SSG bo v četrtak, 15. t.m., ob 20.30 gostovalo v Kulturnem domu v Sovodnjah z delom »Hudomušna prikazen«.

kino

Gorica

VERDI 16.00—22.00 »Una spina nel cuore«. A. Delon, S. Duets.
CORSO 15.15—22.00 »Silverado, il codice del silenzio«. Prepovedan mladini pod 14. letom.
VITTORIA 16.00—22.00 »Sexual tour«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Trzin

EXCELSIOR 14.00—22.00 »La mia Africa«.
COMUNALE 16.00—22.00 »Scemo di guerra«.

Nova Gorica in okolica

SOČA 16.00—20.00 »Zadnja vojakova naloga«.
DESKLE 17.00—19.30 »Smrtonosni lasce«.

razna obvestila

Na Koradi bo v nedeljo, 18. maja, tradicionalno planinsko srečanje novogoriških in zamejskih planinskih društev. Uradni del srečanja bo ob 11. uri.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Providenti, Travniki 34, tel. 84972.

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame in none

Helene Vižintin
vd. Butkovič

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin. Posebna zahvala župniku g. Komjancu, darovalcem cvetja ali v dobrodelne namene in vsem, ki so jo med boleznijo obiskovali in ji pomagali.

Hčerki Draga in Anica in sin Romano z družinami.

Sovodnje, 11. maja 1986

ZAHVALA

Ob nepričakovani izgubi našega dragega

Ladota Gergoleta

se toplo zahvaljujemo zboru Jezero, cerkvenemu zboru, darovalcem cvetja, g. župniku Lazarju in vsem, ki so z nami žalovali ali na katerikoli način počastili njegov spomin.

Žena Lučana, sin Darjo in hči Nadia z družinama in vsi sorodniki.

Dobrodo, 11. maja 1986

13. 5. 1982

13. 5. 1986

Štiri leta so minila odkar nas je za vedno zapustila naša draga žena, mati in nona

Pierina Brisko
por. Huban

Vedno se je spominjamo mož Lojze in sinovi Aleš, Uroš in Milivoj z družinami.

Štandrež, 11. maja 1986

Na koncertu v sovodenskem Kulturnem domu

Prodoren uspeh Sovodenjskih deklet

»Ljubezen, veselje do lepega petja in užitek ob izvajanju predvsem slovenskih pesmi tesno povezujejo Sovodenjska dekleta že od samega začetka februarja 1982. S seboj nosijo žarek upanja in zdrav nasmeš slovenskih deklet.« Tako so v petek zvečer v sovodenskem Kulturnem domu povedali o vokalni skupini, ki se je prav pred domačim občinstvom prvič predstavila s celovečernim koncertom. Da je bilo za nastop veliko zanimanje, potrjuje že obisk v dvorani. Le-ta je bila premajhna za vse, ki bi radi poslušali izbor slovenskih narodnih pesmi z naslovom Kaj ti je deklica. Z režijo Janeza Tanje Hmesodelovanju recitatorjev Tanje Hmeljak in Aleša Fajta so članice vokalne skupine pod vodstvom Sonje Pelicon predstavile vrsto najznamenitejših slovenskih narodnih in ponarodnih pesmi, katerih izvajanje je sovodenski publiki nagradila z večkratnim in prepričljivim ploskanjem. Nada, Sonja, Danila, Nadja, Tatjana, Mirjam, Alenka, Majda in Ivana so v svojem izvajanju pokazale visoko kakovostno raven in potrdile, da se z do-

bro voljo in trdno pevsko osnovo lahko premaga pa še najtežja ovira. Sovodenjski koncert pa je bila ponovna priložnost, da se ugotovi, da je prav zborovsko petje najbolj vabljiva oblika ljubiteljske kulture v naših društvih in skupinah, pa čeravno mu nekateri odrekajo to vlogo in se raje nagibajo k sodobnim kulturnim oprijemom.

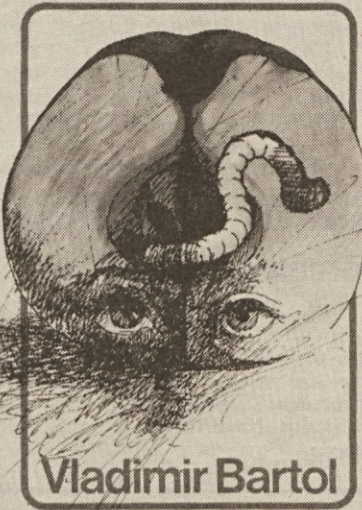
Ob koncu, potem ko so domači otroci v narodnih nošah poklonili nastopajočim cvetje, je predsednik društva Slavko Tomšič izrekel Sovodenjskim dekletom zahvalo za trud, ki so ga vložile za pripravo koncerta ter jim zaželel še veliko uspehov na bodočih nastopih. Sovodenjкам želimo tudi mi še veliko, veliko lepega slovenskega petja.

Pri ZTT izšla knjiga pisatelja Vladimira Bartola »Don Lorenzo«

Pri Založništvu tržaškega tiska je pravkar izšla knjiga Vladimira Bartola Don Lorenzo. Gre za zanimivo zgradbo novele, v kateri Don Lorenzo sam pripoveduje zgodbo pisatelju.

Vladimir Bartol se je rodil pri Svetem Ivanu 24. februarja 1903 kot tretji izmed sedmih otrok pisateljici Marici Nadlišek in očetu Gregorju Bartolu. Na ljubljanski univerzi je študiral biologijo, filozofijo in geografijo. Umrl je 67. leta v Ljubljani, kjer je tudi pokopan. Objavil je vrsto romanov in novel, od katerih je ZTT izdalo roman Čudež na vasi. Don Lorenzo je objavljen prvič in sicer v knjižni zbirki Leposlovje. Spremno besedo je napisala Ivanka Hergold medtem ko je za opremo in ilustracije poskrbel Kladivj Palčić. O glavnem junaku je avtor sam zapisal... »Don Lorenzo ni nič drugega kakor učlovečenje hudiča, projekcija realnih izkušenj v daljno renesanso in vseskozi avtentično doživljanje.«

Vladimir Bartol
don Lorenzo

Izšel veliki Srbohrvatsko slovenski slovar J. Jurančiča

Velikih dvojezičnih slovarjev imamo kljub vsemu napredu slovenske leksikografije malo. (Med drugim nimamo niti italijansko - slovenskega velikega slovarja, pa čeprav smo v Italiji sosedje in imamo tako pomembne raznovrstne stike). Zato je že samo po sebi pomembno dejstvo, da je pri Državni založbi pravkar izšel veliki srbohrvatsko - slovenski slovar, ki ga je pripravil dr. Janko Jurančič. Izdaja takega slovarja, ki obsega 1351 strani velikega formata in zajema 110.000 gesel bi terjala sodelovanje celega teama. Profesor dr. Janko Jurančič, strokovnjak in entuziast, je delo opravil sam. Že to zahteva posebno priznanje avtorju in založnici Državni založbi Slovenije, ki je oskrbela tako temeljito slovarsko izdajo. Izdaja slovarja te vrste pa je še toliko pomembnejša, ker tak pripomoček terja sedanji razvoj odnosov med našimi jugoslovanskimi narodi, ker ne zadošča več elementarno znanje jezikov temveč je potreb-

no zaradi gospodarskega, političnega, družbenega razvoja, zaradi razvoja kulturnih in vseh drugih stikov, poznati jezike v vseh jinesah, vseh podrobnostih in imeti za to ustrezne pripomočke. Če velja to za druge jezike velja še toliko bolj za srbohrvatsko. Zato so ob predstavitvi slovarja strokovnjaki pravilno poudarili, da je izid velikega srbohrvatskega - slovenskega slovarja pomemben kulturni dogodek, ki presega izdajo običajnega tujejezičnega slovarja. Ne glede, da vlada za tak slovar vsestranska potreba in da zanimanje za poznavanje srbohrvatskega jezika raste.

Leksikografija na relaciji srbohrvatsčina - slovensčina je stara toliko let kot slovenska književnost. Jurij Dalmatin je bil med protestanti prvi, ki je sestavil prvi slovarček hrvaških besed, z istočasno navedbo slovenskih izrazov. Kasneje je sledila vrsta raznih pripomočkov, ki pa niso bili kvalitetni. Prvi pravi srbohrvatsko - slovenski slovar je na strokovni podla-

gi sestavil profesor Avgust Mušič (leta 1878), ki je nato poskrbel še za tri izdaje svojega slovarja (v letih 1892, 1900 in 1915). Sledili so dobri slovarčki v prvih čitankah srbohrvatskega jezika (Mirko Rupel), pomesceni Škerljec (s sodelavci) slovar, nato pa je Janko Jurančič leta 1955 izdal srbohrvatski - slovenski slovar, po obsegu manjšega formata na 1200 straneh. Leta 1972 je izšla razširjena izdaja Jurančičevega slovarja, ki je bil že srednjega formata, obsegal pa je 1120 strani. Sedanja izdaja pomeni prehod na veliki slovar, ki na 1351 straneh velikega formata predstavlja doslej najpopolnejši dvojezični slovar dveh jugoslovanskih jezikov.

Avtor slovarja profesor Jurančič opozarja na težave pri sestavi takega slovarja. Predvsem izhaja iz stališča, da gre pri srbohrvatsčini za en jezik, en sam jezik, ki ga uporabljata dva oziroma celo več narodov. Razlike je ustvarila zgodovina, zlasti z besedami nemškega, madžarskega izvora in s turcizmi. Srbohrvatski jezik se nadalje deli na tri dialektične skupine, na štokavsko, čakavsko in kajkavsko. Štokavščino pa delimo spet v ekavsko, ijekavsko in ikavsko narečje, kakor je šel razvoj praslavanskega ē. S knjižnim jezikom, ki se opira na ekavsko ali ijekavsko narečje so povezane posebnosti v skladnji, poudarku in besednem zakladu. Prav to pa predstavlja za avtorja takega slovarja dodatne težave. Delno tudi sistem črk oz. glasov, sicer pa se je avtor odločil za ureditev slovarja po besednem redu ijekavskega narečja, čeprav so nekateri izražali pomisleke, da je ekavska oblika pred ijekavsko in morda enostavnejša. Je pa to bolj tehnični problem. Slovar tudi posega v besedišče sodobnega jezika, torej jezika 20. stoletja in se v stoletje nazaj spušča le v kolikor imajo dela starejših avtorjev preteklega časa še veljavo v današnjem času. Nekateri srbohrvatske besede so v slovensčini nepravilne (zlasti turcizmi), težave so bile z ekspresivnimi besedami. Ob velikih posebnostih pri sestavi srbohrvatsko - slovenskega slovarja, ob težavah, ki jih je avtor slovarja pri tem imel, ob veliki razprostranjenosti in vsej raznolikosti sicer enega jezika, je po mnenju strokovnjakov Jurančič opravil svoje delo nad vse uspešno. Razumljivo je, da je avtor imel osnovo v svojih dveh prejšnjih slovarjih. Toda sedanja izdaja velikega slovarja je tretja, zato razširjena izdaja, kot je to izrecno poudarjeno v podnaslovu. Zato je urednik založbe poudaril, da pri izdaji takega slovarja lahko govorimo o leksikografskem in ne samo o slovarskem delu in da gre ob izdaji za uspeh, ki ga lahko označimo kot praznik slovenske leksikografije. Pomen slovarja dveh sosednjih jugoslovanskih narodov, ki živita v skupni državi je vsekakor večplasten, nedvomno velik, pa je treba izid še posebej primerno poudariti. Le to, da bo knjiga precej draga in da vseh 6000 izvodov ne bo takoj pošlo (ali pa tudi?) malo temni impozantno izdajo. Kljub nekaterim pripombam, ki se pojavljajo ob nastanku in izhajanju takih del, doma in v jugoslovanskem prostoru, to ne more zmanjšati velikega pomena publikacije. Vse priznanje torej avtorju slovarja in založnici!

SI. Ru.

Pogovor z arh. Darijem Jagodicem

Spomeniki nam govori o padlih za svobodo in o ideji, za katero so dali svoja življenja

25. aprila so v dvorani občinske knjižnice v Nabrežini odprli izredno lepo in predvsem zanimivo razstavo »Kamnite priče«, ki je posvečena spomenikom padlim v boju proti nacifašizmu in ki so bili izdelani po zamisli arh. Darija Jagodice. Razstava je bila v prireditvi devinsko - nabrežinske občinske uprave, v okviru letošnjih proslav 2000. obletnice delovanja nabrežinskih kamnologov.

O razstavi sami smo že poročali; povedali smo tudi, da obsega fotografije, makete in načrte spomenikov, ki jih je arh. Jagodic načrtoval tja od Doberdoba, pa vse do Prebenega. Z njim je stekel tudi naš razgovor, ne toliko o razstavi sami, temveč o njegovem delu, kot arhitektu pri načrtovanju spomenikov, ki naj bi še poznim rodovom govorili o tem, kaj so nam predstavljali padli v boju

za svobodo in kaj naj te kamnite priče povedo tudi bodočim rodovom.

»Da je bila ta razstava vključena v proslave 2000-letnice delovanja nabrežinskih kamnologov, je temu botrovalo dejstvo, da so vsi spomeniki, za katere sem izdelal načrte kamniti - izdelani torej iz kraškega kamna. Ni ga kubičnega centimetra, ki ne bi bil iz tega kamna in prav zato so organizatorji vključili v razstavo vse te spomenike in ji dali tudi zelo lep in primeren naslov »Kamnite priče«.

Se spominjate za kateri spomenik ste napravili svoj prvi načrt? »Bilo je to za spomenik v Doberdobo. Zgodilo pa se je tako, da smo kljub temu najprej izdelali in postavili spomenik v Zgoniku in šele nato tistega v Doberdobo.«

Kako vam je pri srcu, ko hodite,

ali se vozite mimo teh, če lahko tako rečemo vaših spomenikov. Vam je kakšen bolj pri srcu, drugi manj?

»Vsi so mi enako pri srcu. V svoj načrt sem želel »vsaditi« in mu vdihniti tisto idejo, ki je tedaj vodila borce za svobodo. Tako sem si na primer nabrežinski spomenik zamislil kot nekaj plamen revolucije, ki predre skozi debelo plast kamna in si najde svojo pot do svobode. Zgoniški spomenik je tudi iz kamna, simbolično pa združuje ljudi v upor. Spomenik v Križu sestavlja kamniti kraški zid, kot ga vidimo na Krasu, na njem je velika peterokraka zvezda, simbol upora in boja partizanske vojske. V njej so izdelane v bronu figure in dogodki iz življenja naših ljudi, njihovo trpljenje, boj za svobodo, mir in končna zmaga. Pri postavljanju spomenika v Bazovici smo imeli precej težav zaradi njegove lokacije. Ko smo vse te težave opravili smo postavili spomenik v obliki vodnjaka iz bron, ki sloni na kamnitem tlaku, do katerega vodijo stopnice. Mislim, da so imeli Bazovci takrat prav, da so vztrajali pri tej svoji zamisli, da mora njihov spomenik stati prav na tem mestu.«

Spomenike so začeli naši ljudje postavljati že takoj po končani vojni in ti spomeniki stojijo še danes.

»Res je, toda tedaj so to bili le nekakšni pomniki za mrtve. V njih ni prišla do veljave ideja, za katero so ti junaki dali svoje življenje. Po vojna generacija je le prišla do spoznanja, da mora iz spomenika govoriti tudi ideja. To je bil seveda novi arhitektonski prijem, ki je zahteval, da predstavljajo spomeniki tudi idejo, ki jo morajo tisti, ki se ob spomenikih ustavljajo, tudi občutiti.«

V letih 1955 - 60 so tako začeli nastajati novi, vsebinsko veliko bolj bogati spomeniki, ki jih arh. Jagodic deli v dve skupini: v čisto arhitek-

tonske, kot je na primer spomenik v Zgoniku, pa v take, kjer se prepleta sodelovanje arhitekta z delom umetnikov - kiparjev, kot je to prišlo pri postavljanju spomenikov v Križu, Bazovici, Nabrežini, kjer je arh. Jagodic zelo dobro sodeloval s kiparjem Stojanom Batičem.

»Spominjam se tudi pok. arhitekta Boica, ki je napravil načrt za obnovo tržaške Rižarne. Ko je videl nekatere moje makete v Kraški hiši v Repnu, se je o teh zelo povoljno izrazil.«

»Imamo pa na našem področju tudi takšne spomenike,« je povedal arh. Jagodic, »ki jih je pravzaprav ustvarila narava sama, ki smo ji samo še kaj dodali in tako obogtili spomenik, kot tudi njegovo okolico.« Tu se je spomnil na spomenik na Colu v repentabarski občini.

Ko smo ga vprašali, za koliko spomenikov in spominskih obeležij je napravil načrte, je bilo teh imen krajev kar veliko. Začel je z Doberdobom, nadaljeval z Zgonikom, Nabrežino, Prosekom, Križem, Bazovico, Samatorco, Gabrovico, Colom, omenil je spominsko obeležje pred devinskim gradom, v spomin na kmečke upore, z obeležjem v Šempolaju, v rojanski šoli »Bazoviški junaki«, pa še je naštel številna obeležja na raznih javnih zgradbah itd.

»Hotel bi tu podčrtati, da sem vedno delal s slovenskimi kamnoseki, da so pri vseh delih pomagali prostovoljno vsi domačini. Imel sem srečo, da sem vedno našel na izredno sodelavce, ki so znali moje zamisli do potankosti uresničiti. Zal nekaterih ni več med živimi. In še to bi hotel povedati. Kamen je material, ki daje veliko zadoščenje. To je lep material, ki pride z leti še do večje veljave, ki traja in je tudi sestavni del našega Krasa. Zato ga imam tudi tako rad.«

B. GROM V TK GALERIJ

Od četrta, 15. t.m., dalje bo v TK Galeriji razstavljal likovni umetnik Bogdan Grom. Na ogled bodo slike in kolaži. Otvoritev razstave bo ob 18. uri.

Uspeh »Kresne noči« na srečanju v Kranju

Prejšnji mesec je bilo v Kranju 16. srečanje slovenskih lutkarjev, ki ga prireja Zveza kulturnih organizacij Slovenije in Združenje gledaliških in lutkovnih skupin. Na srečanju so med drugimi predstavili Kresno noč, ki je nastala v koprodukciji SKD Tabor z Opčin in KD Vesna iz Križa. Predstavo je režiral Marko Sosič. Casnikarka Stanka Godnič je o predstavi tako zapisala: ... »Najlepše, kar prinašamo iz Kranja v naš gledališki spomin, je sodelovanje zamejskih skupin. Nič tistega raznešenega — češ, dajmo našim otrokom slovensko pravljico — ni več v njih. Dajmo jim, po letošnje, gledališki dogodek. Takšna je bila Kresna noč, po Trdinovih motivih oblikovana na Opčinah pri Trstu.«

Berite
Novi
Matajur

Gojenci in Godalni kvartet Glasbene matice uspešno nastopili v Barkovljah

Bogato slovensko kulturno življenje, posebno glasbeno, ki je v nekaterih krajih zamrlo, doživlja v zadnjem času ponoven razcvet. Kulturni preporod doživlja tudi slovensko kulturno društvo Barkovlje. V dvorani njegovega kulturnega doma so v soboto, 3. maja, po več kot 20 letih nastopili gojenci Glasbene matice Trst. V nedeljo, 4. maja, pa je v barkovljanski cerkvi sv. Jerneja koncertiral Godalni kvartet Glasbene matice Trst, ki ga sestavljajo profesorji glasbe, nekdanji gojenci Glasbene matice: Žarko Hrvatič in Aleksandra Pertot - violini, Pavel Ota viola in Peter Filipčić - čelo.

Na sobotnem koncertu so se barkovljanski publiko predstavili v duu, triu ali kvartetu lokflaut Maja Pečar, Tamara Lipovec, Ivana Godnik, Katica Fischer, Tamara Tretjak, Milena Udovič, Tjaša Jogan, Dunja Jogan, Samo Miot, Nataša Križmančič in Mitja Tavčar, violinistki Elisa Pertussi in Taisia Kodrič, harmonikar Boris Tavčar in Adam Selj ter pia-

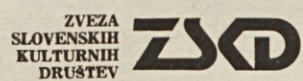
nista Klavdija Sedmak in Marko Ozbič. Gojence so za nastop skrbno pripravili prof. Glasbene matice Nives Košuta, Aleksandra Pertot, Ravel Kodrič, Eliana Zajc in Rosanda Kralj. Nastopi mladih glasbenikov izven prostorov Glasbene matice ali njenih podružnic so za slovensko glasbeno šolstvo v Italiji posebnega pomena, ker tako Glasbena matica deluje v širšem kulturnem prostoru, seznanja širšo javnost o svojem delu in širi krog poslušalcev.

Publika je tudi toplo sprejela muziciranje Godalnega kvarteta Glasbene matice v cerkvi sv. Jerneja v Barkovljah. Kvartet je bil ustanovljen lansko leto. S številnimi koncerti po Tržaškem, Gorškem in Benečiji je zapolnil vrzel ne le v slovenski ampak tudi v italijanski komorni glasbi. Pohvalna je tudi programska usmeritev kvarteta, saj so v njihovem sporedu tudi dela slovenskih skladateljev. Na nedeljskem koncertu je publika z navdušenjem sprejela štiri sporočila za Godalni kvartet

Marjana Lipovška, pa čeprav je skladba pisana v sodobnem kompozicijskem slogu. Poleg omenjene skladbe je Kvartet izvedel še Schubertov Kvartet v F-duru št. 1 op. 125 in Kvartet v F-duru op. 96 Antonina Dvoržaka. Razveseljiva je umetniško izpovedna rast Godalnega kvarteta, ki je prerasel začetno so-

listično igranje. Na nedeljskem koncertu so se predstavili kot uigrana skupina z enotnimi interpretacijskimi hotenji in z zvočno uravnovešenostjo vseh instrumentov. Godalni kvartet Glasbene matice je eden redkih stalnih slovenskih komornih ansamblov, ne le v zamejstvu ampak tudi v Sloveniji.

M. SLOSAR

Zveza slovenskih kulturnih društev

vabi na

26. REDNI OBČNI ZBOR

Dnevni red: podelitev priznanj ZSKD, izvolitev verifikacijske in volilne komisije, pozdravi, poročila, razprava, razrešnica, volitve, razno. V dvorani KD Briški grič na Bukovju v Števerjanu v soboto, 17. maja 1986, ob 15. uri v prvem in ob 15.30 v drugem sklicanju.

Kolesarstvo: danes v Ljubljani sklep dirke Alpe Adria Jugoslavija ekipno utrdila vodstvo

BOROVLJE — Jugoslovani Jure Pavlič je pred današnjo sklepno etapo mednarodne kolesarske dirke Alpe Adria od Borovelj do Ljubljane v celoti ohranil svojo prednost na skupni lestvici. Na včerajšnji 6. etapi ni namreč prišlo do sprememb, saj je glavna na cilj krožne etape v Borovljah prišla v času zmagovalca, Poljaka Kazarija, dopoldanska peta etapa pa je že tako veljala le za ekipno lestvico, na kateri je Jugoslavija še povečala svojo prednost.

VRSTNI RED 5. ETAPE (ekipno na kronometer) DROBOVLJE - BOROVLJE: 1. Jugoslavija, ki je 36 km prevozila v 44'47" s povprečno hitrostjo 48,230 km na uro. 2. Saccona (Italija) po 5"; 3. Inter Bratislava (ČS SR) po 37".

VRSTNI RED 6. ETAPE: 1. Kazarija (Polj.) 1. 16'20"; 2. Citterio (It.); 3. Mooy (Niz.); vsa glavna v zmagovalčevem času.

SKUPNA LESTVICA: 1. Pavlič (Jug.) 15.31'37"; 2. Glivar (Jug.) po 1'24"; 3. Letavaj (ČSSR) po 1'25"; 4. Papež (Jug.) po 1'30"; 5. Tonetti (It.) po 1'32".

MOSTVENO: 1. Jugoslavija 47 ur 22'53"; 2. Srbija po 4'48"; 3. ČSSR po 4'58"; 4. Italija po 9'20".

Dirka po Španiji

BENALMADENA — Na 18. etapi kolesarske dirke po Španiji (Grenada - Benalmadena, 191 km) je zmagal Sovjet Viktor Demidenko. Na skupni lestvici še vedno vodi Španec Alvaro Pino.

Jutri start kolesarske dirke po Italiji

PALERMO — V Palermu bo danes predstavitev ekip, ki se bodo udeležile letošnje kolesarske dirke po Italiji. Prva etapa bo že jutri. Najprej bodo kolesarji prevozili en kilometer poti na kronometer posamezno, po katerem bodo že podelili roza majico. Zatem bo na vrsti pot od Palerma do Sciacce (135 km).

Lombardi v Riminiju

RIMINI — Gianfranco Lombardi, ki je v zadnjih treh sezonah vodil košarkarsko peterko Cantine Riunite, bo v prihodnji sezoni vodil Marr Rimini.

VN Montecarla: Francoz naskakuje 3. zmago Prost kot Graham Hill?

MONTECARLO — V zadnjem dnevu poskusnih voženj za današnjo 44. VN Montecarla v formuli ena (četrti preizkušnja za SP) je prišlo do pravega potresa. V četrtak je bil vrstni red prvih štirih naslednji: Senna, Rosberg, Arnoux in Prost, razpored na današnjem startu (TV 2 s pričetkom om 15.15) pa je: 1. Prost, 2. Mansell, 3. Senna, 4. Alboreto. Francozu Prostu se tako ponuja priložnost, da na zahtevni mestni progi, kjer je zelo težko prehitovati, s tretjo zaporedno zmago izenači rekord Grahama Hilla (od leta 1963 do 1965). Za Alboreta je četrto mesto doslej najboljši dosežek sezone.

Vrstni red prve dvanajsterice je naslednji: Prost (mclaren) 1'22"627, Mansell (williams) 1'23"047, Senna (lotus)

1'23"175, Alboreto (ferrari) 1'23"904, Berger (benetton) 1'23"960, Patrese (brabham) 1'24"102, Laffite (ligier) 1'24"402, Tambay (lola) 1'24"686, Rosberg (mclaren) 1'24"701, Brundle (tyrrell) 1'24"701, Piquet (williams) 1'25"287, Arnoux (ligier) 1'25"538.

KOŠARKA: italijanski play-off

Berloni nepričakovano premagal Simac

MILAN — V prvi polfinalni tekmi play-offa italijanskega košarkarskega prvenstva je Berloni nepričakovano kar sredi Milana s 94:91 (48:49) premagal Simac.

Danes bo druga polfinalna tekma med Arexansom in Mobilgirgijem.

Nogomet: danes v prijateljski tekmi

Italija - Kitajska

NEAPELJ — Današnje prijateljsko srečanje med Italijo in Kitajsko (ob 19. uri v Neaplju) bo za Bearzota stota uradna tekma, v kateri bo s klopi vodil »azzurre«. Vendar to ni čas za praznovanja. »Mundial« je pred vrati in Bearzota čakajo še dokončne odločitve, kdo bo branil pred štirimi leti usvojeni svetovni naslov. Prav zaradi tega je med »azzurri« občutiti nekoliko nemira, saj se nekaterim mestu v reprezentanci daje pod nogami. Vsekakor bo Italija pred uvodnim srečanjem v Mehiki proti Bolgariji 31. t. m.) odigrala še tekmo proti Gvatemali in tedaj bodo odpadli še zadnji dvomi.

ZRN - Jugoslavija

BOCHUM — Za današnje prijateljsko srečanje proti Jugoslaviji je trener zahodnonemške nogometne reprezentance Beckenbauer izbral 26 igralcev, po tej generalki pred nastopom na SP v Mehiki pa jih bo na spisku ostalo 22. Beckenbauer se je uprl na izkušene nogometne, saj so

kar trije stari 33 let: Höness, Magath, Jakobs, odrekal pa se je Schusterju.

Kopru nujno potrebni obe točki

V današnjem 27. kolu 2. jugoslovanske nogometne lige — zahod sta Koprju nujno potrebni obe točki, če hoče še upati na obstanek. Trenutno je sicer zadnji na lestvici, vendar teoretično še ni odvisen. Naloga danes ne bo lahka, saj se bo (doma) pomeril proti vodilnemu Spartaku.

Italijanke na SP

RIM — Ženska italijanska odbojarska reprezentanca bo nastopila na svetovnem prvenstvu v Pragi. V sinočnji odločilni tekmi kvalifikacijskega turnirja v Rimu je namreč premagala Madžarsko s 3:0 (15:10, 15:12, 15:5).

Cividin uspešen

RIM — V 27. kolu 1. italijanske rokometne lige je Cividin Jagermeister s 27:23 premagal Acqua Fabio

Košarka: v drugi tekmi play-offa promocijskega prvenstva Slab prvi polčas usoden Kontovelcem

Kontovel Electronic Shop - Alabarda 95:112 (34:52)

KONTOVEL ELECTRONIC SHOP: Ban 1 (1:2), Grilanc 19 (3:5), Ušaj 4 (2:3), Vremec 2, Štoka 20 (6:10), Kojanec 10 (0:1), Lisjak 5 (1:4), Čuk 15 (5:9), Starc 17 (5:5), Sedmak 2 (0:1).

ALABARDA: Carnelli 9 (1:3), Giovannini 2, Ruzzier 8 (2:5), Naccarato 20 (4:7), Cova 8 (6:8), Angeli 22 (6:10), Del Piero 2 (0:2), Coloniello 4, Ceppi, Cumbat 37 (14:16).

SODNIKA: Chermaz in Tavcar (oba iz Trsta); PM: Kontovel 23:40, Alabarda 33:51; ON: Kontovel 40, Alabarda 34; PON: Čuk (44:68), Starc (60:74), Vremec (75:87), Carnelli (89:75), Naccarato (102:86); Kojanec (86:102), Grilanc (88:104), Coloniello (104:88); 3 TOČKE: Grilanc (4), Starc (2); GLEDALCEV: 350.

Kontovelovim košarkarjem sinoči v Repnu ni uspelo izbojevati tretje tekme v končni promocijskega prvenstva. Naši košarkarji so namreč pred nabitimi tribunami izgubili proti Alabardi, ki je predvsem taktično

nadigrala naše moštvo. Kontovelcem je bil usoden slab prvi polčas. Na dlani je bilo, da so naši fantje stopili na igrišče psihološko preobremenjeni. V začetnih minutah so grešili kot za stavo. Slabi so bili pri metu, še slabši v skoku pod košema, saj so jim nižji gostje pobrali dobršen del odbitih žog.

V začetku drugega polčasa so Kontovelci sicer zmanjšali zaostanek (38 proti 52), medtem pa so si nabrali že veliko število osebnih napak, tako da je moral trener Meden stalno menjavati postavbo na igrišču. Gostje pa so nadaljevali z umirjeno, taktično izredno strumno igro. Ob zanosnem navajanju svojih navijačev so Kontovelci zopet znižali razliko (75:87), več pa niso zmogli. Alabarda igre ni izpustila iz rok in je zaslužno zmagala. V vrstah našega moštva bi predvsem pohvalili Štoko. (bl)

MLADINSKA KOŠARKA

MLADINCI: Dom - Inter Muggia 66:85 (23:38); PROPAGANDA: Segafredo - Dom 44:42 (19:20).

Košarka: tudi letos maraton v N. Gorici

Med petkom, 20. in soboto, 21. junija, bo v Novi Gorici že tradicionalni 24-urni košarkarski maraton, ki ga organizirata, kot tudi prejšnja leta, KPK (Klub prijateljev košarke) iz Nove Gorice in SZ Dom iz Gorice. Srečanje bo na odprtem igrišču, v športnem parku Nove Gorice, tik ob atletski stezi.

Domove vrste so lani ojačili nekateri košarkarji s Tržaškega. Tudi letos je društvo bilo mnenja, da bi bilo prav angažirati tržaške igralce.

Taučerjeva prva v disku

GORICA — V prvem dnevu ekipnega deželnega atletskega prvenstva v Gorici je Irena Taučer (CUS) zmagala v metu diska z zelo dobrim rezultatom 45,68 m. Dosežena sta bila tudi deželna rekorda na 1500 m (Videmčan Olinio 3'47"1 in Tržačanka Taučer 4'23"9). Danes (od 15.30 na Rojcah) bo drugi dan tekmovanja.

Deželni del under 18: kljub zapletu ob tekmi z ITAS Friulexport tretjič v finalu

SPIILMBERGO — Združena mladinska ekipa Friulexport bo že tretje leto zapored nastopila v deželnem finalu ženskega odbojarskega prvenstva under 18. Včeraj popoldne je v drugi polfinalni tekmi, sicer težje kot je bilo pričakovati, premagala Itas iz Fiume Veneta (Pordenone) in se bo v današnjem velikem finalu pomerila s Sangiorgino (prvak videmske pokrajine), ki je v prvi včerajšnji tekmi s 3:0 odpravil tržaški Canon. Obnovil se bo tako lanski finale, v katerem so slovenska dekleta zmagala s čistim 3:0.

Včerajšnji dvoboj med Friulexportom in Itasom je bil po kvaliteti gotovo boljši od prve tekme. Furlanke so našim igralkam nudile nepričakovano dober odpor. Slovenska dekleta so na lastni koži spoznala, kaj

pomeni biti favorit in koliko dodatne moči vlije nasprotniku dejstvo, da se meri z ekipo, ki se lahko ponaša z naslovom državnega viceprvaka. V prvih dveh setih je sicer Itas plačal davek tremi, ko pa se mu je v nadaljevanju »odprlo«, se je stanje na igrišču spreobrnilo. Naše igralke, ki so po prvih dveh nizih (15:6 in 15:7) mislile, da imajo zmago že v žepu, so v tretjem nizu gladko popustile, poraz na šestici pa je negativno vplival tudi na četrti set, ki je bil skoraj do konca izenačen.

Vsekakor je treba poudariti, da je prišlo na včerajšnjem polfinalu do nezaslišanega zapleta. Friulexport je dopotoval v Spilimbergo v prepričanju, da mora odigrati prvo tekmo, kot je bilo napisano na uradnem razpisu, a organizator je v zadnjem hi-

pu iz tehničnih razlogov zamenjal vrstni red tekem, ne da bi obvestil vodstva naše šesterke. Dolgo čakanje je seveda načelo zbranost naših igralok. Še dobro, da je Friulexport vseeno zmagal, sicer bi gotovo prišlo do škandala, z odbojarsko zvezo na zatožni klopi.

VČERAJSNI IZIDI

Sangiorgina - Canon 3:0 (15:8, 15:12, 15:13)

FRIULEXPORT - ITAS 3:1 (15:6, 15:7, 6:15, 15:12)

FRIULEXPORT: Pertot, Venier, Foraus, Zerjal, Garbini, Ukmar, Umek, D'Ambrogio in Ušaj.

DANAŠNJI SPORED (športna palača, Ul. Tauriano)

10.00 finale za 3. mesto: ITAS - Canon; sledi finale za prvo mesto Sangiorgina - Friulexport.

Odbojka: v ženski C-2 ligi

Sovodenjke razočarale

Sovodnje Centralsped - Libertas Krmin 1:3 (11:15, 5:15, 15:12, 15:10, 5:15)

SOVODNJE CENTRALSPED: Černic, Cotič, Černe, K. in B. Luvisutti, Giuliana in Gabriella Lopresti, Vintin.

Sovodenjke so se od domačega občinstva poslovile s porazom. Zadnja tekma na domačih tleh je bila zelo slaba in je razočarala zveste navijače. Ekipa iz Krmina je prišla v Sovodnje samo s šestimi igralkami in prav to je slabo vplivalo na domačinke, ki so očitno podcenjevale nasprotnice.

Fincantieri — Bor Friulexport 2:3 (12:15, 15:9, 15:15, 15:2, 10:15)

1. MOŠKA DIVIZIJA

Soča Čerimpex - Olympia 3:0 (15:13, 15:3, 15:12).

MLADINSKA ODOBJKA

UNDER 14 MOŠKI: Soča - Val 1:2; UNDER 14 ŽENSKO: OMA - Sloga A 0:3; DLFAC - Sloga B 3:0.

Arrital v A-1 ligi

RIM — Tartarini iz Bologne in Panini iz Modene sta tudi letos finalista italijanske odbojarske A-1 lige in to že po tretji polfinalni tekmi. Za ljubitelje deželne odbojke pa še bolj zanimiva vest: Arrital iz Fontanafredde, o katerem se sušlja, da bo prihodnje leto igral domače tekme v Trstu, s je sinočno zmagal nad Belungo s 3:2 (8:15, 15:6, 13:15, 15:10, 15:8) napredoval v A-1 ligo skupaj s Catanio.

domači šport

Danes

NEDELJA, 11. maja 1986

KOŠARKA

MOŠKA B LIGA

19.00 v tržaški športni palači: Jadrans - Kidland Padova

1. DIVIZIJA

11.00 v Nabrežini: Sokol - CRT

DEČKI

11.00 v Trstu, Miramarski drevored: Ferroviario - Bor Adriaimpex

PROPAGANDA

9.30 na Proseku: Kontovel Electronic shop - Saba; 9.30 na Proseku, dom Ervatti: Lav. Porto - Breg; 11.00 v Trstu, na 1. maju: Bor - Don Bosco A

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

16.00 v Dolini: Domio - Vesna; 16.00 v Poljanu: Fogliano - Zarja

3. AMATERSKA LIGA

16.00 na 1. maju: Giarizzone - Kras

ZAČETNIKI

9.30 v Krminu: Cormonese - Juventina; 9.45 na Proseku: Primorje - CGS; 10.00 v Trstu, Ul. Flavia: Montebello - Breg

POKAL PACCIO

10.00 v Dolini: Breg - Chiarbola A

POKAL ACQUAVITA

10.30 na Opčinah, Ul. Carsia: S Vito - Primorje

ODOBJKA

1. ŽENSKA DIVIZIJA

9.30 v Trstu, na 1. maju: Bor - Club Altura

DEŽELNI FINALE

UNDER 18 — ŽENSKO

9.30 v Spilimbergu: nastopa tudi Friulexport

DEŽELNI FINALE

UNDER 16 — ŽENSKO

10.00 v Povolettu, Trg Libertà: nastopa tudi Sloga

UNDER 14 — ŽENSKO

9.30 v Dolini: Breg - CUS; 11.30 v Trstu, licej Petrarca: Montasio - Sokol

Rekreacijski turnir PD: krasovci za 1. mesto

V organizaciji Primorskega dnevnika se je včeraj v Trebach pričel rekreacijski turnir v malem nogometu, na katerem nastopa 6 ekip. Včeraj so bile kvalifikacijske tekme skupine A. Z zanesljivima zmagama proti Primorskemu dnevniku (časnikarji) in SPDT je Krasovo moštvo osvojilo prvo mesto v tej skupini in pravico nastopa 24. t.m. v velikem finalu za prvo mesto. Zaradi boljše razlike v golih

je PD (časnikarji) drugi, tretje pa je SPDT.

Primorski dnevnik (č) - SPDT 1:1 (1:0)

STRELCA: Čuk (enajstmetrovka). Volk, SODNIK: Jančar.

Kras - Primorski dnevnik (č) 3:0 (0:0)

STRELCI: Okretič, Lauzana, Živec. SODNIK: Jančar.

Kras - SPDT 4:0 (2:0)

STRELCA: Živec 3, Sardo. SODNIK: Sestan.

LESTVICA: 1. Kras 4 (7:0); 2. Primorski dnevnik (č) 1 (1:4); 3. SPDT 1 (1:5).

Postave

KRAS: Skupek, R. Milič, Predonani, M. Budin, Okretič, Lauzana, L. Milič, Sardo, Živec, I. Budin.

PRIMORSKI DNEVNIK (ČASNIKARJI): Kemperle, Kalc, Čuk, Laskovič, Koren, Gruden, Gergolet, Mermolja, Canciani.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST: Stančič, Križman, Vogrič, Volk, Ferluga, Slepčević, Jelničič.

V soboto, 17. t.m. bodo na sporedu kvalifikacijska srečanja skupine B.

SPORED: 9.30: Bor - Primorski dnevnik (stavci in uradniki); 10.30: Hranilnica in Posojilnica Opčine - Primorski dnevnik (stavci in uradniki); 11.30: Hranilnica in Posojilnica Opčine - Bor.

Finalne tekme bodo 24. t.m.

Nogomet: poletni turnir

V včerajšnjih dveh tekmah poletnega nogometnega turnirja so tako igrali: Pisa - Juventus 0:0, Avelino - Napoli 5:1 (4:0).

Jadrans, Bogatec, Poljšak in Žetko solidni

PORTOROŽ — Na tradicionalni regati v razredih 470, FD, finn in deske v razredu 470 prevladujeta posadki NDR, četrta pa sta Antonič in Borštner (Jug.), v razredu FD vodi domačina Puh in Muhadžeri, v razredu finn je prvi Pitelkov, odlični drugi pa je po 3 regatah Koprčan Mrak, Lorenzo Bogatec (TPK Sirena) je 14. Deskarji so opravili dve regati: v lahkem razredu vodi ljubljanski Drnovšek, David Poljšak (Sirena) je četrti, v težkem razredu je Aleš Žetko (Sirena) deseti. (Kreft)

Odložili tekme medšolskega turnirja ZŠSDI

Organizator medšolskega turnirja ZŠSDI sporoča, da so tekme osnovnošolcev in srednješolcev v tem tednu odložene. Sklep je predvsem iz previdnosti, predvsem glede radioaktivnega osnaževanja. Organizator je tudi sklenil, da se bo turnir nadaljeval prihodnji teden. Zato bo tudi spored spremenjen in v teku tedna bodo vsem nastupajočim šolam sporočili nov program tekem.

Nogometna B liga prehaja v vročo končnico

Triestina v gosteh pri Vicenzi

Tržačani bodo morali danes nujno igrati za zmago

Dokaj močna tržaška karavana navijačev Triestine se danes odpravlja v Vicenzo z dvojnimi upanjem. Kot prva je na dnevnem redu zmaga, sledijo ji pa vesti o preiskovalnem delu turinskega sodišča, ki baje postavljajo današnjega nasprotnika Triestine v zelo nevarnem položaju.

Igran nogomet nudi v B ligi dokaj jasno sliko, ki znatno pred koncem prvenstva nekako že postavlja v A ligo Ascoli, Brescia in Vicenzo. Črn nogomet pa nudi v bistvu zanimivost teka za četrto mesto, ki naj bi ob možni kazni za Vicenzo odprla vrata prve lige ekipi, ki bi jo zasedla.

V prejšnjem kolu je Triestina odpravila svojo nalogo in dohitela Empoli, neposrednega tekmeča, v Vicenzi pa bo morala danes igrati predvsem proti Ceseni, ki je sedaj točko pred Tržačani.

Zadnji nastop Triestine je bil povsem podoben mnogim drugim domačim tekmam: veliko dela pred kazen-

skim prostorom in le malo dela za nasprotnega vratarja. Gol je padel po ključju, večinoma po zaslugi posebnih kriterijev sojenja Lo Bella. De Falco očitno ni več bomber in proti Empoliju je moral celo predčasno z igrišča.

Za današnjo tekmo se je kapetan telesno pozdravil in je v zadnjih treh dneh treniral, čeprav manj intenzivno. Moštvo bi moralo biti danes v Vicenzi popolno in upanje na pozitiven rezultat ni povsem odveč, ker je nasprotnik gotovo vznemirjen od vesti, ki prihajajo iz Turina.

Gledano zgolj nogometno; je Vicenza prvovrstna ekipa, ki se odlikuje po zelo razpoloženih napadalcih. Nicolini, Rondon in tovariši so v dosedanjih 32 tekmah dali že 44 golov, obramba pa jih je prejela 29. V prejšnjem kolu je Vicenza remizirala v Cremoni, potem ko je že vodila 2:0.

Od tekmecev Triestine bo Cesena igrala proti Monzi, ki je že obsojena

na izpad, je pa v dobri formi. Empoli in Genoa bosta igrala med seboj in neodločen izid bi bil zelo dobrodošel Triestini.

DANANŠNJI SPORED (ob 16.00): Arezzo - Catanzaro, Ascoli - Cremonese, Bologna - Sambenedettese, Brescia - Palermo, Campobasso - Pescara, Catania - Cagliari, Empoli - Genoa, Lazio - Perugia, Monza - Cesena, Vicenza - Triestina.

KOŠARKA — PROPAGANDA

BOR — SOKOL 108:30 (48:16)

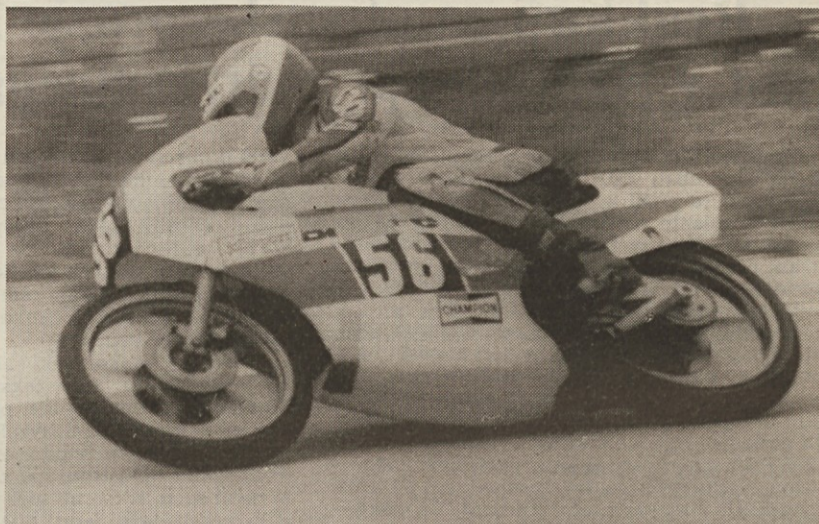
BOR: Uršič 2, Debeljuh 20, Starc, B. Barini 4, Pavlica 37 (0:2), Martini 12, Rudež 9 (3:6), Vodopivec 4 (0:2), Turk, Schiulaz 12 (0:1).

SOKOL: Gabrovec, Gruden 2 (0:4), Hmeljak 6 (0:2), Argiolas 2 (0:2), Pertot, Pertot 2, Pipan 4, Mitja Gruden 14.

V slovenskem derbiju je Bor visoko premagal mlajšo postavlo Sokola.

Robert Hmeljak na dirkah za EP in SP

"Dirkam se največ posvečam iz veselja"

Največ prostega časa si Robert Hmeljak iz Repna vzame za pripravo svojega dirkalnega motorja za trening in dirke. Pri tem mu pomaga tudi Mario Rapotec iz Boršta, ki z razliko od Hmeljaka ni poklicni mehanik, vendar mu je stikanje okoli motorjev velik konjček.

Robert Hmeljak že nekaj let nastopa za AMD Novo mesto in je v tem pogledu verjetno edini zamejski športnik, ki je dobil "delovno" mesto v matični domovini.

"Seveda ne gre za nobeno pravo delovno mesto. Kdor se z motorji ukvarja na mojem nivoju dobro ve, da taka dejavnost ne prinaša nobenih materialnih zaslužkov. Obratno! Za klub iz Novega mesta sem se registriral po čisto osebnih vezeh in z edinim ciljem, da bi lažje nastopal na kakovostnih mednarodnih tekmovanjih."

"Kateri so letošnji zadnji nastopi in kakšen je tekmovalni program?"

"Konec marca sem v Vallelungi nastopil na dirki za evropsko prvenstvo in se uvrstil na 13. mesto. Žal je odpadel nastop v Salzburgu. Čez teden dni bom dirkal v Monzi za svetovno prvenstvo, konec maja pa na podobni prireditvi v Nuerburgringu v Nemčiji."

"Kakšne so razlike med dirkami za evropsko in svetovno prvenstvo?"

"V kategoriji 125 ccm nastopajo izključno evropski dirkači. Velike razlike ni, čeprav za SP tekmuje nekaj več kakovostnih dirkačev z boljše pripravljenimi motorji. K startu je vedno prepuščenih prvih 36 iz poskusnih voženj. Na dirkah za SP se uvrščam navadno

do 20. mesta, na tistih za EP pa tudi do 10. mesta."

"Od česa so odvisni rezultati?"

"Tehnična obdelava motorja je prvenstvena. V moji kategoriji tekmuje mo vsi z motorji MBA s skoraj enakimi začetnimi značilnostmi. Notranjost cilindrov se po sposobnosti in po razpoložljivosti časa lahko spremeni in poveča moč motorja. Zelo važen je seveda tudi trening. Osebnost vadim ob sobotah in nedeljah na Grobniku pri Reki. Vsakič po približno eno uro. Občasno tudi nekaj malega telovadim."

"Poklicni dirkač. Kako motiva je ta zamisel?"

"Pot ni lahka. Potrebna je velika investicija v denarju in času. Boljši motor in več treninga. Včasih sem o tem tudi razmišljal, sedaj pa dirkam vse bolj iz veselja. Na dirkah za SP starta navadno po 15 poklicnih dirkačev, na tistih za EP pa po 5 ali 6."

"Kaj pa varnost?"

"O padcih dirkač ne sme misliti. Imam osebno izkušnjo padca v Misano, kjer sem si leta 1980 zlomil ključnico. Drugih nezdog nistem imel."

"Kakšni so izgledi za domačo športno motorizacijo?"

"Kandidatov za dirke bi bilo precej, za nastopanje pa je potrebna dobra organizacija, ki mora skrbeti za finančno kritje nastopov in priprav motorjev. Ker se ne tekmuje v domačem okolju, odpade del možnih sponzorjev, ki bi bili zaradi reklame zainteresirani na domačem trgu. Za večje firme so potrebni odmevni rezultati, ti pa so odvisni od začetne osebne investicije. Gre torej za nekakšen začaran krog..."

BRUNO KRIŽMAN

Včeraj v palači doža Manina v Passarianu

Priznanja zaslužnim športnikom FJK Nagrade je prejelo 68 tekmovalcev

Med včerajšnjimi nagradenci je bil tudi Poletov kotalkar S. Kokorovec

PASSARIANO — V lepi palači doža Manina v Passarianu pri Codroipu so v petek zvečer podelili športne orle, priznanja zaslužnim športnikom iz naše dežele. Za podelitev priznanj so poskrbeli deželna uprava, CONI, Združenje športnih novinarjev USSI. Pobudo je finančno podprla Banca popolare udinese. Prisotni so bili najvidnejši športni funkcionarji v deželi. Počastili so tudi spomin pred dnevi umrlega športnega funkcionarja Ezia Ciwellija.

Deželni odbornik za šport Mario Brancati je v svojem govoru poudaril pomembno vlogo, ki jo imajo vsi, ki se s športom ukvarjajo. Športne orle so podelili letos prvič. Dobilo jih je 68 zaslužnih atletov iz vseh krajev dežele. V prihodnje bo treba dati posebna priznanja tudi športnim funkcionarjem

ter športnim novinarjem, je dejal Brancati. Oboji imajo namreč zaslugi za širjenje športa in športne mentalitete.

Nagrade, zlate, srebrne in bronaste športne orle, je dobilo 68 atletov. Kar 16 so jih podelili paraplegičnim bolnikom, ki so sodelovali in dosegli uspeh na svojih tekmah.

Srebrne športne orle so, med drugimi, dobili tudi Samo Kokorovec, kotalkar openskega Poleta, Marina Cergol, bivša namiznoteniška igralka zgoriškega Krasa, ter potapljač Miloš Jurinčič iz Trsta. Med paraplegiki, ki so vsi iz Trsta, so bronaste športne orle dobili Pavel Križmančič iz Padrič, Magda Strajn iz Doline in Aleksander Karis iz Trsta. Bronaste orle je dobila tudi Valentina Taucer iz Trsta za uspehe v lahki atletiki.

MARKO WALTRITSCH

Delegacija tržaškega TO ZSSDI v Ljubljani

Potrjen pomen sodelovanja

V sredo se je mudila v Ljubljani na obisku pri republiških zvezah za tenis in rokomet delegacija Teritorialnega odbora ZSSDI za tržaško pokrajino, ki so jo sestavljali predsednik J. Kuferšin, odborniki L. Budin, K. Rudež in M. Grgič.

Zamejski predstavniki so sogovornikom predstavili teniško in rokometno dejavnost pri nas in problematiko, s katero se morata ti dve športni panogi soočiti. Govor je bil o pomoči, predvsem kar se tiče tehničnih kadrov, ki jih lahko nudijo osrednje telesnokulturne organizacije v Sloveniji in o vključevanju naših mladih športnikov

v pobude, ki že vrsto let tečejo onstran meje. Ponovno sta bili tudi poudarjeni želja in volja po čim tesnejšem sodelovanju in o vlogi mostu, ki jo lahko oz. mora manjšina odigrati v odnosih med obema državama.

Za določene pobude, kot na primer sodelovanje zamejskih rokometišev na rokometni pionirski šoli, so se že konkretno dogovorili, za druga vprašanja pa so bili navezani kontakti, ki bodo nedvomno dali v bodoče svoje pozitivne rezultate. Sklenjeno je bilo, naj postanejo ti stiki stalni ter naj se vršijo izmenično enkrat v Sloveniji in enkrat v Trstu. (kg)

BALINANJE: v prvem kolu 6. zamejskega prvenstva

Največje presenečenje pripravila Gaja

V sredo se je pričelo 6. zamejsko balinarsko prvenstvo v organizaciji balinarske komisije ZSSDI. Za prireditve je bilo veliko pričakovanje, predvsem zato, da bi preverili, če se bodo obnesle številne novosti, ki so bile vnešene v letošnje izvedbo. Srečanja prvega kola so pokazala, da je imel organizator pri izbiri srečno roko, saj je vse potekalo v najboljšem redu.

Največja pozitivna novost je v tem, da se bodo letos igralci izognili pravi maratonskim bojem, ki so trajali tudi do štiri ure in pol, kar pa nikakor ne vpliva pozitivno na igralce. Največje presenečenje prvega kola predstavlja nedvomno zmaga Gaje v gosteh proti solidnemu Kraškemu domu,

ki je lani osvojil drugo mesto. Nekaj takega pa smo lahko tudi pričakovali, saj so trenutno Repenci zaposleni z delovnimi akcijami pri podaljšanju svoje društvene kočice, tik ob balinarskih stezah in so med tem časom balinanje upravičeno za nekaj časa pustili ob strani. S tem pa ne gre jemati za slug gajevcem, saj so nekateri izmed njih vestno trenirali tudi med zimsko sezono in letos res ne nameravajo igrati podrejene vloge. Poletovci, ki so tokrat nastopili v improvizirani postavi, so iztržili Sokolu edino točko le v dvojicah, kjer sta nastopila B-kategorikar Danu in Tavčar. Čeprav je to njihova komaj druga sezona na

stopanja, so Vrhovci proti Krasu dokazali, da vidno napredujejo, saj so se jim v vseh treh srečanjih enakovredno upirali do zadnjega in so celo bili boljši od Krasove četverke.

IZIDI 1. KOLA: Kras - Danica 2:1, enojke 11:18, dvojice 11:7, četverke 8:11; Kraški dom - Gaja 1:2, Gaja je zmagala v dvojicah in četverkah, Kraški dom pa v enojkah; Sokol - Polet 2:1, enojke 11:0, dvojice 9:11, četverke 11:6. Zarja ni igrala.

LESTVICA: Gaja, Kras, Sokol 2, Danica, Polet, Kraški dom 1.

PRIHODNJE KOLO (jutri, 12.5., ob 19. uri) Polet - Gaja, Zarja - Kras, Sokol - Kraški dom, počiva Danica. (Z.S.)

Atletika za višjesrednješolce

Skromna udeležba naših dijakov

Kot vsako leto je bilo tudi letos v Trstu organizirano atletsko tekmovanje za višjesolce. Na novem atletskem stadionu na Koloniji se je 7. maja ob lepem vremenu zbralo kar veliko številno mladih športnikov iz vseh tržaških višjih srednjih šol. Čeprav z izredno skromno udeležbo so je tekmovalna udeležila tudi slovensko učiteljske A.M. Slomšek, Strokovski zavod Jožef Stefan ter znanstveni licer France Prešeren. Žal zaradi velike nezainteresiranosti za ta šport so se slovenski dijaki udeležili tekmovanja le kot posamezniki in ne kot člani šolskih ekip. Slovenski dijaki so med mladinci dosegli naslednje rezultate:

100 m: 2. Mitja Možina (J. Stefan) 11,2; 15. France Beorchia (J. Stefan) 12,9.

Daljšina: 2. Igor Sedmak (Prešeren) 6,01; 5. Borut Race (Prešeren) 5,40.

1000 m: 6. Jaro Kozlovič (Prešeren) 2,54,5; 7. Matija Betocchi (Slomšek) 2,55,9.

(B. Race)

Obračun združene odbojarske ekipe Meblo

Kako so se obnesle protagonistke prvenstva

Ob zaključku analize Meblve sezone še ocena o igralkah, ki so branile barve združene ekipe v prvenstvu ženske odbojarske B lige.

MIRA GRGIČ: Glavna režiserka ekipe je imela zaradi razmeroma slabega sprejema servisa soigralke res veliko dela. V dobrem in slabem je pogojevala igro napadalk, kot vedno pa se je odlikovala z atraktivnimi obrambnimi posegi, veliko požrtvovalnostjo in spretnostjo ob mreži.

CIRILA KRALJ: Kapetanka ekipe je bila tudi letos med glavnimi protagonistinami in ni naključje, da so boljši Meblvi nastopi vedno sovpadali z njeno dobro igro. Kraljeva je bila ena najboljših v sprejemu in servisu, kot krilna napadalka pa je ob nekoliko zmanjšani moči v celti ohranila svojo spretnost.

ELENA MAVER: Bilo je to njeno doslej najboljšo prvenstvo, v katerem je dokazala, da lahko dokaj uspešno igra tudi na centru. Počasi, a vztrajno

se izboljšuje, vtis je, da bi lahko s specifičnim delom še napredovala, da v celoti izkoristi svoj telesni potencial, ki je vreden višjega nivoja igranja.

LAJRIS ŽERJAL: Edina mlajša igralka, ki je igrala v standardni postavi. Po motoričnih sposobnostih in telesnih karakteristikah je že sedaj najboljša posameznica združene ekipe. Če iz vzamemo blok, v katerem resnično izstopa, pa je igrala pod svojimi sposobnostmi in je le redkokdaj v celoti pokazala, kar resnično zmoro.

VESNA KLEMŠE: Požrtvovalno se je lotila igranja v zanjo neobičajni vlogi pomožnega podajalca z razmeroma zadovoljivim učinkom. Bila je to prva sezona, v kateri je dosti igrala in sigurno ni razočarala, kljub rahlemu padcu forme sredi sezone. Zaradi pomanjkljivega bloka je vprašljiv njen nadaljni nastop na desnem krilnem položaju.

NEVA GRGIČ: Odigrala je nehvaležno vlogo prve menjave. Na igrišče

je stopila, ko ostalim ni šlo, ekipe pa iz zagate skoraj nikoli ni rešila, kar je bilo tudi težko zahtevati.

ALEKSANDRA PERTOT: Bila je rezervni podajatelj. Odigrala je nekaj res dobrih tekem. Kot režiserka ne zaostaja za Grgičevo, je pa nedvomno manj učinkovita v ostalih elementih.

SANDRA FORAUS: Alternirala je nekaj spodbudnih nastopov z nekaterimi dokaj razstresenimi. Začela je kot menjava za drugo linijo, nato je nanižala nekaj nastopov kot pomožni podajatelj. Še vse premalo konstantna, da bi več igrala, a talenta ji ne manjka.

MARTINA UKMAR: Pravi krilni bomber, ki pa še vse preveč plačuje soodvisnost od kvalitete podaje. Vsekakor je bila ena tistih mlajših igralk, ki bi lahko igrale več, saj je bila razmeroma malo izkoriščena.

IVANA VENIER: Zaradi poškodbe je večji del sezone mirovala. V zadnjih dveh nastopih je dokazala, da bo že v prihodnji sezoni lahko nudila ekipi

dokaj dober delež, saj gre za popolno igralko.

ERIKA GARBINI: Na začetku je igrala več, proti koncu sezone pa je precej popustila. Igrala je malo, zlasti zaradi svojih slabosti v bloku in premajhne želje, da bi resnično izstopala.

LJILJANA MARKOVIČ: Letošnja Meblova tujka je igrala domala v vseh vlogah, le čisti podajatelj ni bila. Tehnično brezhibna, odlična v obrambi, dobra v bloku in sprejemu servisa, ni znala v odločilnih trenutkih skoraj nikoli sama reševati težkih situacij, kar so od nje morda pričakovale same soigralke. Včasih je bila tudi prekomerno živčna. Dala je vse od sebe, a na dlani je, da vrhunskih igralk v Jugoslaviji, kjer odbojka pada, ni več mogoče iskati.

TAMARA UŠAJ, LOREDANA UMEK, TANJA D'AMBROGIO: Z ekipo so praktično samo trenirale in niso nikdar stopile na igrišče.

Naročnina: mesečna 12.000 lir - celoletna 140.000 lir; v SFRJ številka 70 - din, naročnina za zasebne mesečno 350 - din, letno 3.500 -; za organizacije in podjetja mesečno 500 -; letno nedeljski 1.200 - din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 50.000 lir. Finančni in legalni oglaš 3.350 lir za mm višine v širini enega stolpca. Mali oglaš 650 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 18%. Osmirnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije) - Tix 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEDAD - Stretto De Rubels 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik **Bogumil Samsa**

Izdaja in tiska ZTT Trst FIEG Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Po mnenju strokovnjakov ne ustrezajo osnovnim varnostnim predpisom Reaktorji za atomsko orožje ZDA (kot v SZ) nimajo zadrževalnega hrama

WASHINGTON — Medtem ko strokovnjaki na zahodni obali ZDA merijo radioaktivnost v oblakih, ki so prišli iz Černobila, so v kongresu odprli vprašanje nevarnosti, ki jih prinaša pet atomskih central za izdelovanje materiala za jedrsko orožje, z drugimi besedami, polnjenje atomskih bomb, ki predstavljajo konice raket ali podobnih orožij.

V pododboru predstavnškega doma za energijo in trgovino so mnenja, da stari atomski reaktorji, ki so dejansko »tovarne atomskega orožja«, ne ustrezajo niti najbolj elementarnim varnostnim ukrepom, ki naj bi preprečili ali vsaj ublažili posledice njihove morebitne okvare.

V ZDA imajo pet takšnih reaktorjev: enega v državi Washington na severozahodnem delu države, ostale štiri pa v Južni Karolini. Te reaktorje so zgradili še v petdesetih letih in kot pravijo v Ameriki, so jih zgradili po takrat veljavnih zaščitnih ukrepih in zato ne ustrezajo sedanjim pogojem, kar pomeni, da so zelo slabi. In sicer iz dveh razlogov. Prvič zato, ker so jih gradili v času, ko se je manj govorilo o okvarah, kakršne se dogajajo v zadnjem desetletju, ko sta se dogodili vsaj dve, sedanja v Černobilu in tista pred sedmimi leti na Otoku treh milj v Pensilvaniji. Drugič pa zato, ker delujejo ti reaktorji po po-

vsem drugačnem režimu kot atomske centrale za proizvodnjo električne energije. Te, druge, spadajo v pristojnost komisije za uravnavanje električne energije, kjer so okrepi strožji. Okoli vsake takšne atomske centrale zgradijo zadrževalni hram, ki bi v primeru jedrske katastrofe v reaktorju preprečil uhajanje radioaktivnosti. Ti zadrževalni hrami ali tudi bunkerji, če jih lahko tako imenujemo, so zelo dragi.

Tukajšnji strokovnjaki zatrjujejo, da sovjetska JE v Černobilu nima takšnega zadrževalnega hrama in da je prav v tem potrebno iskati odgovor, zakaj je tragedija zavzela takšne razsežnosti.

Omenjenih pet reaktorjev, ki delajo za ameriško vojno industrijo, (po zadnjih podatkih naj bi delal samo eden) ne sodi v pristojnost komisije za uravnavanje jedrske energije, ampak zanje odgovarja vlada neposredno, kar pomeni, da velja zanje drugačen režim. Niti okoli enega izmed teh petih reaktorjev niso zgradili zadrževalnega hrama, nekateri izmed njih, zlasti tisti v državi Washington, pa deluje na podobnih principih kot tisti v Černobilu. To je vzrok, zakaj od vlade zahtevajo, da za te reaktorje uvedejo posebne varnostne ukrepe, prav takšne kot veljajo za 93 JE, kolikor jih deluje v ZDA.

Merjenje učinkov sevanja v SZ

KOPELOVO — V Sovjetski zvezi, posebno na okuženem področju Ukrajine, so uvedli strogo nadzorstvo nad osebami, ki so prišle z radioaktivnega področja. Sliko je posnel zahodni reporter, ki je dobil dovoljenje za obisk prizadetega območja.

Kokakola se dobro drži za svoja leta: izdelali so jo (v lekarni) pred 100 leti

Poleg številnih idealov in simbolov, s katerimi se Amerika rada postavlja, obstajata še dva, ki ju vesoljni svet brezpogojno istoveti z novo celino. To je newyorški Kip svobode, ki že sto let potrpežljivo namaka svoje temelje v onesnaženih vodah Newyorškega zaliva, in prav toliko stara kokakola. Slednja je natanko 8. maja praznovala svoj stoti rojstni dan, resnici na ljubo pa ji let ne bi nihče pripisal. Res je sicer, da je nekakrat doživela večje ali manjše trzne pretrese, res pa je tudi, da se je iz vsake, še tako zamotane potrošniške kaše, odlično izmazala.

Pred sto leti so v Ameriki začeli prodajati to osvežilno pijačo kot blagodejno pomoč proti utrujenosti in glavobolu. Natanko tako. John Styth Pemberton je dotlej veljal za navadnega lekarnarja, v prostem času pa se je rad ukvarjal z amatersko kemijo. Nekega dne je pomešal sladkor, vodo, liste in oreške koke in dobil napitek prijetnega okusa. Verjel je, da je tekočina morebiti celo zdravilna, zato jo je kot tako začel ponujati svojim zvestim odjemalcem. Imel pa je, Pemberton, za bregom veliko večje cilje: zvedel je namreč, da nekatera afriška plemena uporabljajo oreške koke kot afrodisiak, se pravi kot pripomoček, ki zbujajo spolne strasti in spolno moč. Pravijo, da se je hotel s svojo mešanico prepričati, ali je res tako ali ne. Takrat je kozarec

kokakole prodajal po 5 centov, kdor si ga je pozelel, pa je moral stopiti v njegovo apoteko. Prvo leto je Pemberton naštel 35 dolarjev čistega dobička, kar ni bilo ravno zadovoljivo. Odločil je, da proda svoj nenavadni in upov poln recept; to je tudi storil, po nekaj mesecih pa je umrl. Leta 1888 je recept kupil podjetnik po imenu Asa Candler in pijačo začel reklamizirati kot osvežilno in prijetnega okusa. Prodajal jo je v majhnih stekleničkah, stvari pa so se kmalu obrnile na bolje. Leta 1915 je Alexander Samuelson narisal stekleničko, ki jo danes poznamo domala po vsem svetu. Kokakola je torej začela svoj zmagoviti pohod in postopoma osvojila kar 155 držav po svetu.

Coca-Cola je postala pravi finančni imperij; pod svoje okrilje je prevzela številne majhne industrije brezalkoholnih pijač, ki so, vse po vrsti, z izredno učinkovito propagandno kampanjo prodrle na tržišča. Za časa predsednika Nixona pa so se trdni temelji tega imperija prvič nevarno zamajali. Nastala je njegova neposredna teknika pepsicola, ki je, prav z Nixonovo pomočjo, prodrila na sovjetsko tržišče, kjer ima še danes levji delež v priljubljenosti. V Belo hišo se je kmalu nato vselil Carter, ki je, dosledno s pregovorom »zob za zob«, poskrbel za to, da so se s Kokakolo lahko odžejali nič manj kot tradicionalni Kitajci.

Čas neusmiljeno teče, na tržiščih se pojavljajo vedno novi izdelki, prehrana je postala prav tako pomembna kot moda, kokakola pa se vztrajno prekata po grlih vseh žejnih ljudi sveta. Dnevno je danes popijejo nad 400 milijonov kozarcev, letni zaslužek njenih proizvajalcev pa presega 8 milijard dolarjev letno. Ko so lansko leto, prav v pričakovanju stoletnice kokakolinega recepta, poskušali spremeniti njen tipični okus, se svet, ameriški seveda, le za las ni podrl. Žejni »aficionados« so trumoma protestirali in zahtevali svoje osvežilno-tradicionalne pravice, tako da proizvajalcem ni preostalo drugega, kot da se povrnejo na stara pota. »New Coca-Cola« se ni obnesla, pač pa se baje dobro piše prav tako novi »Diet Coca-Coli«, ki naj bi vsebovala celo manj kot 1 kalorijo. Priznati je treba, da za zagovornike vitkosti za vsako ceno to niso mačje solze.

Toda kokakola je morala dočakati sto let, ki se ji sicer sploh ne poznajo, preden so nekateri znanstveniki ugotovili, da vsebuje izredno učinkovite... spermicide. Mnoge Američanke, kakopak, jo že danes uporabljajo za kopeli po spolnih odnosih, zato da bi se obvarovale pred nezazeleno nosečnostjo. Zato ni prav nič rečeno, da ne bomo v prihodnosti kokakole kupovali v lekarnah, saj se je tam pravzaprav tudi rodila.

Ob Mesinskem prelivu pobijajo ptice selivke

MESINA — V Mesinskem prelivu, na strani Kalabrije, se nadaljuje pobijanje ptic selivk, ki prihajajo gnezdit na kontinent. Kot izhaja iz poročila italijanske zveze za zaščito ptic (LIPU), so divji lovci, ki že leta, odkar ljudje pomnij, prihajajo v te kraje lovit »oboroženi do zob«, so ubili vsaj 50 sršenarjev, zelo redko črno storkljo, prav tako redkega egiptovskega jastreba, ki je v Italiji skoraj izumrl, maledga klinkača in druge ujede.

Pobijanje je potekalo vpricho velikega števila mladih prostovoljcev LIPU, ki nadzorujejo preliv in skušajo preprečiti pokol. Od 100 do 150 divjih lovcev se niti zmenilo ni zanje in za skromno število poljskih čuvajev. Pobijali so »hladnokrvno in z odkritim obrazom«.

Če bi hoteli preprečiti njihovo obstojnost in izigravaje zakonov, bi morali povečati število poljskih paznikov.

RIM — V zadnjih dneh se je položaj v preskrbi z zelenjavo brez radioaktivnega sevanja nekoliko izboljšal. Nova presenečenja pa niso še izključena. Na sliki vidimo ministrsko odredbo, da so domače jagode užitne.

Podjetnim Italijanom ne zmanjka fantazije

BIELLA — Zaradi nesreče v JE Černobil v vasi Callabiano ne bodo priredili tradicionalnega vsakoletnega praznika zelišč. Odkar pomnijo, so v tem kraju drugo nedeljo v maju gospodinje pripravile najrazličnejše jedi samo z zelišči. Dekleta v vasi so prejšnja leta veliko tednov pred tem praznikom zbrala zelišča in iz njih pripravljala okusna jedila, po katerih so zlasti pridno segali vegetarijanci.

Domačini so s tem praznikom pozdravljali prihod pomladi. Zaradi prepovedi uživanja zelenjave, ženske iz te vasi letos niso odšle nabirat zelišč, ker so zastrupljena z radioaktivnim J 131.

Organizacijskemu odboru pa prepoved (in tudi siceršnja skrb za zdravje) ni vzela poguma. Pomlad bodo vseeno pozdravili, in sicer s »praznikom trip«, ki jih bodo servirali s paradižnikom iz škatle.

I. de Felszegy succ.
lastnik O. BETZ snc
ARTIKLI ZA ZOBOZDRAVNIKE
TRST - TRG S. GIOVANNI 6
I. nadstr. - Telef. (040)767334/5
— Vsi domači in tuji artikli za zobozdravniško rabo
— Zajamčeno zlato za zobe K 22 (917) in lotanje

IMAM JIH ZA VSE OKUSE!
Segulin foto kino optika
TRST Ul. Mazzini 51 02733-361

SOBNO RASTLINSTVO
CVETJE
DREVEŠA ZA VRT IN SADOVNJAK
HUMUS
DREVESNICA
Germana
Nabrežina Postaja 10
Telefon: 040/200571

ZA VSAKOGAR NEKAJ POSEBNEGA
optika Vikj
foto-kino kontaktne leče
Ul. Buonarroti 6 (pr. Ul. Rossetti) TRST
Telefon 77-29-96

TRGOVINA
Ideale
G. Foraus
Ul. Settefontane 3/c
Telef. 731377 - Trst
■ sanitarije
■ vse za ogrevanje in hidravliko
■ inštalacije in popravila

Jože Trobec
Čenča
76.

MAMICA, ALI SE BOM LAHKO POROGILA Z MARKOM, KO BOM VELIKA?
SEVEDA, LJUBICA, SAMO, ZA TO MORATA BITI DVA!
BOM VZELA PA SE NACETA!